

WIADOMOŚCI HANDLU ZAGRANICZNEGO

*informacje
polityczno-
gospodarcze*

ROK III

1952

Nr. 44 (79)

OGÓLNOZAGRANICZNY

Tylko do użytku służbowego

S P I S R Z E C Z Y
(ważniejsze informacje)

	<u>str.</u>
I. POLITYKA GOSPODARCZA	
Związek Socjalistycznych Republik Rad Zadania energetyki radzieckiej	1
Chińska Republika Ludowa Przed całkowitą likwidacją bezrobocia	5
Niemiecka Republika Demokratyczna Wykonanie planu gospodarczego na III kwartał 52r.	8
	Europejska Unia Płatnicza w październiku 1952 r. 13
Dania Sytuacja gospodarcza	14
Francja Sytuacja gospodarcza	19
Turcja Sytuacja gospodarcza	26
Wielka Brytania Sytuacja gospodarcza	29
Włochy Sytuacja gospodarcza	37
Afganistan Sytuacja gospodarcza	41
Indonezja Sytuacja gospodarcza	48
Stany Zjednoczone A.P. Sytuacja gospodarcza	52
 II. UMOWY HANDLOWE I PIATNICZE	 61
III. REGLAMENTACJA OBROTÓW HANDLOWYCH	67
IV. COŁA	71

.....

Redakcja i administracja:

Polska Izba Handlu Zagranicznego, Warszawa, ul. Hoża 35, tel. 8-98-90

.....

P.I.H.Z. Nr 47, dn. 28.XI.1952, Nakład 470 egz. format A 4

Kraje obozu pokoju

ZWIAZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RAD

Zadania energetyki radzieckiej

"Prawda" zamieściła obszerny artykuł ministra elektrowni ZSRR, Żimerina, o zadaniach energetyki radzieckiej, z którego poniżej przytaczamy ciekawsze dla polskiego czytelnika wyjątki.

Naród radziecki wykonywuje obecnie historyczne postanowienia XIX Zjazdu Partii dotyczące stopniowego przejścia od socjalizmu do komunizmu.

W nowym planie pięcioletnim znajduje swoją realizację odkryte przez Stalina podstawowe prawo ekonomiczne socjalizmu mówiące o zapewnieniu maksymalnego zaspokojenia rosnących potrzeb materialnych i kulturalnych całego społeczeństwa drogą stałego wzrostu i udoskonalenia produkcji socjalistycznej na bazie wyższej techniki.

Stalin poucza, że wyższa technika, na której opierać się będzie cała gospodarka komunizmu związana jest pośrednio lub bezpośrednio z elektryfikacją. W genialnej swej pracy "Ekonomiczne problemy Socjalizmu w ZSRR" Stalin ze specjalnym naciskiem podkreślił, że leninowskie sformułowanie - "komunizm to władza radziecka plus elektryfikacja całego kraju" jest jedynie szłusne.

Dzięki partii Lenina - Stalina rozwój elektryfikacji w kraju Rad zrobił w krótkim okresie czasu gigantyczny krok naprzód. W wyniku pomyślnego wykonania budownictwa elektrowni w okresie stalinowskich planów pięcioletnich ZSRR przesunął się z 15 miejsca pod względem światowej produkcji energii elektrycznej na 2-gie, wyprzedzając w ten sposób wszystkie europejskie kraje kapitalistyczne. Obecnie w Związku Radzieckim roczna zdolność produkcyjna elektrowni zwiększa się szybciej niż ogólna moc wszystkich czynnych elektrowni takich krajów jak Belgia, Szwajcaria lub Holandia. W bieżącym roku produkcja energii elektrycznej wzrośnie o 29% w porównaniu z 1950 r.

Uwzględniając specjalne znaczenie, jakie ma elektryfikacja kraju w stworzeniu materialno-technicznej bazy komunizmu, XIX Zjazd Partii postawił zadanie dalszego, szybkiego rozwoju energetyki: ogólna zdolność produkcyjna elektrowni powinna wzrosnąć dwukrotnie, a produkcja energii elektrycznej - o 80%. Specjalną uwagę poświęca się rozwojowi elektrowni wodnych, których zdolność wytwórcza ma się zwiększyć w okresie planu pięcioletniego trzykrotnie. Z inicjatywy Stalina w ZSRR roz-

poczęto budowę największych na świecie urządzeń hydrotechnicznych na Wołdze, Dnieprze i Amu-Darii. Urządzenia te pozwolą zwiększyć zaopatrzenie w prąd elektryczny, rozwinąć transport, zrealizować prace nawadniające itd.

W bieżącym planie pięcioletnim oddane będą do eksploatacji: - Kujbyszewska elektrownia wodna o mocy 2.100.000 KW, oraz Gorkowska, Kamska, Mingeczaurska, Ust-Kamiengorska i inne, o ogólnej mocy 1.916.000 KW. Poza tym przewidziano budowę potężnych elektrowni wodnych na rzekach Angarze, Ob i innych.

Załogi wielkich budowli komunizmu na Wołdze, Dnieprze i Amu-Darii pomyślnie wykonują i przekraczają roczne plany budownictwa. Pierwsze wielkie budowle naszej epoki Wołgo-Doński kanał żeglowny i cymlańska elektrownia wodna - oddane już zostały do eksploatacji. Budowa Kachowskiej elektrowni wodnej odbywa się pomyślnie i są podstawy, aby spodziewać się, że będzie ona uruchomiona w 1955 r. - o rok wcześniej niż zostało to przez rząd postanowione.

Inwestycje w budownictwie urządzeń nawadniających, realizowanych przez Ministerstwo Elektrowni, wzrastają z roku na rok. O ile za 100% przyjmiemy inwestycje w 1950 r. to w roku bieżącym wynoszą one 182%, a w 1955 r. trzykrotnie więcej. Stale zwiększają się również inwestycje w budownictwie elektrowni ciepłych.

Szybki wzrost elektrowni pociąga za sobą rozwój sieci elektrycznych wysokiego napięcia. W chwili obecnej buduje się linię elektryczną Kujbyszew - Moskwa o napięciu 400.000 volt. Budowa linii Kujbyszew - Moskwa oraz uruchomienie Gorkowskiej elektrowni wodnej, a następnie Stalingradzkiej zapewnią utworzenie jednolitej sieci wysokiego napięcia w centralnej i południowej części Związku Radzieckiego.

Równocześnie z ilościowym wzrostem mocy produkcyjnej elektrowni w ciągu ostatnich lat nastąpiły również zmiany jakościowe, w pierwszym rzędzie w zakresie stosowania nowej techniki i automatyzacji. Głównym elementem nowej techniki na elektrowniach jest wykorzystanie pary wysokiego ciśnienia i wysokiej temperatury. Według danych ministerstwa ogólna moc elektrowni wysokiego napięcia przewyższa obecnie 18-krotnie poziom przedwojenny.

W rezultacie zastosowanie nowej techniki i udoskonalenia pracy wyposażenia technicznego, elektrownie zmniejszyły rozchody paliwa w porównaniu z poziomem przedwojennym do 65 gramów na każdą kilowat-godzinę. Dzięki temu w samym tylko roku ubiegłym elektrownie zaoszczędziły ponad 4 miliony ton paliwa w porównaniu z rokiem 1940. Jednocześnie zrobiono nowy krok w kierunku zastosowania przodującej techniki energetycznej. Leningradzkie Zakłady Metalowe im. Stalina wykonały np. turbinę parową o mocy 150.000 kWh. na ciśnienie pary 170 atmosfer i temperaturę 550 stopni. Używanie takich turbin pozwala zaoszczędzić do 10% paliwa.

W ostatnich latach stosuje się w elektrowniach ciepłych i wodnych automatyzację i tele-mechanikę, co pozwala zaoszczędzić pracę fizyczną obsługi. W chwili obecnej ponad

90% elektrowni wodnych jest całkowicie zmechanizowanych. Szerog elektrowni poruszanych jest bez miejscowej obsługi z odległości dziesiątków kilometrów jedynie za pomocą telemechaniki.

Najbliższe zadania przewidują zakończenie automatyzacji wszystkich elektrowni wodnych już w 1952 r. oraz zastosowanie telemechaniki w ciągu 3-5 lat oraz zautomatyzowanie, również w ciągu najbliższych lat, elektrowni ciepłych.

/j /

ALBANIA

Wykonanie planu gospodarczego za III kwartał br.

Urząd statystyczny przy Komisji Planowania Ludowej Republiki Albańskiej opublikował dane o wynikach wykonania planu w III kwartale br.

Plan produkcji przemysłowej został wykonany w 103%. Globalna produkcja przemysłowa w porównaniu z III kwartałem 1951 wzrosła o 50%.

W rolnictwie plan w odniesieniu do produkcji zbóż został wykonany w 102% dla pszenicy, w 110% dla żyta i w 114% dla jęczmienia. Sprawozdanie podkreśla, że mimo suszy, urodzaj na ogół był lepszy aniżeli w roku ubiegłym.

/sł /

BULGARSKA REPUBLIKA LUDOWA

Imponujące wyniki Pożyczki Rozwoju Gospodarki

Narodowej.

Rozpisana niedawno Pożyczka Rozwoju Gospodarki Narodowej Bułgarskiej Republiki Ludowej, została subskrybowana w ciągu kilku dni przekraczając zaplanowaną sumę o 129,9 mln lewów.

/sł /

Rozwój państwowych ferm hodowlanych

W dawnej burżuazyjnej Bułgarii hodowla, jak wogóle całe rolnictwo była zacofana i mało wydajna. Obecnie dzięki stosowaniu przodującej radzieckiej zootechniki, hodowcy bułgarscy osiągnęli w ostatnich latach wielkie sukcesy. O rozwoju tej ważnej gałęzi gospodarki rolnej świadczy przede wszystkim rozwój państwowych ferm hodowlanych. Ilość ferm hodowli bydła rogatego w 1951 r. zwiększyła się dwukrotnie w porównaniu z 1949 r., nierogacizny prawie 4-krotnie, a owiec ponad 2 razy. Na 1 stycznia 1952 r. 95% spółdzielczych gospodarstw rolnych posiadało już fermy hodowlane. Do końca b.r. wszystkie spółdzielnie produkcyjne będą prowadziły hodowlę świń i owiec.

W ciągu ostatnich 2-3 lat w szybkim tempie rozwija się hodowla koni. Na 1-go lipca br. ponad połowa spółdzielni posiadała już farmy hodowli koni. Wzrost ilości ferm hodowlanych powoduje stały wzrost pogłowia w sektorze uspołecznionym rolnictwa. W 1951 r. ilość koni i bydła w porównaniu z 1949 r. wzrosła ponad 7-krotnie, świń i owiec ponad 3-krotnie.

Z każdym rokiem wzrasta również wydajność bydła. Korzystając z doświadczeń hodowców radzieckich chłopci bułgarscy osiągają wyższy udój mleka, oraz większą strzyżę wełny. Dzięki pomocy Związku Radzieckiego rozpoczęła się w Bułgarii hodowla wyższych gatunków bydła, cienkorunnych owiec kaukaskich, białych świń ukraińskich itd.

/sk/

CH I N S K A R E P U B L I K A L U D O W A

Krótki przegląd zdobyczy władzy ludowej

W ciągu ostatnich 3 lat roczna globalna wartość produkcji przemysłowej podwoiła się, a rolniczej wzrosła o 50%.

Roczna produkcja żelaza, stali i maszyn wzrosła w ciągu ubiegłych 3 lat 9-krotnie, a wydobycie węgla i energii elektrycznej podwoiło się. W roku bieżącym produkcja ciężkiego przemysłu /z wyjątkiem węgla/ przekroczy najwyższy poziom, kiedykolwiek osiągnięty w dziejach. W porównaniu z 1949 r. produkcja przędzy bawełnianej wzrosła o 62%. Produkcja papieru wzrosła w ciągu ubiegłych lat 3 1/2 raza.

Chiny są obecnie samowystarczalne w zakresie środków żywności i mogą sobie nawet pozwolić na eksport. Przyjawszy rok 1949 za 100, produkcja zbóż w r.1951 odpowiadała wskaźnikowi 128, a w r.1952 osiągnęła 137. Produkcja bawełny /przy 1949 = 100/ wyniosła w 1951 - 252, a w 1952 dojdzie do 300. Dawniej bawełna była głównym artykułem importowym, obecnie Chiny są pod tym względem w zupełności samowystarczalne.

Przy pracach melioracyjnych i budowie tam przerzucono 1700 mln m³ ziemi, tzn. 23 razy więcej, niż przy budowie Kanału Sueskiego. Prace te zabezpieczyły miliony chłopów przed powodzią i umożliwiły poważne zwiększenie plonów.

Naprawiono ponad 14.000 klm. torów kolejowych. Jednocześnie wybudowano 1200 km nowych linii kolejowych. Wskaźnik obrotów handlu wewnętrznego /1950 = 100/ wyniósł w r.1951 - 130, a w r.1952 osiągnęła 170. W roku bieżącym z górą 50% budżetu przeznaczają się na inwestycje.

Mimo embargo amerykańskiego, handel zagraniczny wzrastał jeszcze szybciej, niż w okresie poprzednim. Obecnie udział ZSRR i krajów demokracji ludowych w handlu zagranicznym Chin wynosi 70%. Po raz pierwszy od 70 lat osiągnięto zrównoważenie bilansu handlowego.

Przeciętna wysokość płac w r.1951 była o 60% do 120% wyższa niż w r.1949.

W I połowie b.r. rząd obniżył ceny 10.000 towarów, zmniejszając tym samym ogólny wskaźnik cen o 5%.

Sektor państwowy obejmuje obecnie 70 - 80% ciężkiego przemysłu, 40% lekkiego, 100% kolejnictwa, 60% transportu morskigo. Banki państwowe kontrolują 90% obrotów bankowych.

Państwo ma w swych rękach również od 40 - 100% obrotów hurtowych najważniejszymi towarami, a 30% obrotów detalicznych.

Reforma rolna objęła obszary zamieszkałe przez 420 mln. ludzi i zakończy się całkowicie wiosną 1953 r.

/a/

Targi w Pekinie

W Pekinie odbyły się pierwsze w Chinach Ludowych targi. Trwały one 6 tygodni i obejmowały jako eksponaty maszyny, obrabiarki, sprzęt sanitarny i lekarstwa, instrumenty muzyczne, aparaty projekcyjne oraz duży asortyment artykułów powszechnego użytku. Zawarte transakcje osiągnęły sumę 700 mln juanów. Targi zwiedziło przeszło pół miliona osób.

/sł/

Nowa linia kolejowa

Po dwu latach prac zakończono na 10 mies. przed terminem budowę 360 km linii kolejowej łączącej miasta Tjen-szui i Lanczau w Chinach pñ.zach. Dzięki nowej linii prowincje Sinkjang, Czinghai, Ninghsia i Kansu będą mogły wysyłać w głąb kraju przez Lanczau zboże, jarzyny, owoce, minerały, produkty hodowlane, a otrzymywać w zamian artykuły przemysłowe i powszechnego użytku. W ten sposób nowa linia ożywi życie gospodarcze Chin Pñ.zach. i zwiększy ich wymianę towarową z resztą kraju i z zagranicą.

Pierwsze prace przy budowie tej linii zapoczątkowano jeszcze w 1914 r.

Dopiero jednak rząd Ludowy, który podjął jej budowę w maju 1950 r. tj. w 6 miesięcy po powstaniu Republiki Ludowej ukończył ją w tym niezwykle krótkim terminie.

/a/

Przed całkowitą likwidacją bezrobocia

W ostatnich miesiącach rząd Chin Ludowych wydał rozporządzenie, mające na celu likwidację bezrobocia w Chinach. Rozporządzenie to stanowi nowy etap w rozwoju gospodarczym i socjalnym nowych Chin.

Zgodnie z wytycznymi rządu, bezrobocie - dziedzictwo dawnego ustroju - będzie ostatecznie zlikwidowane, a dotychczas nie pracujące grupy ludności wciągnięte będą do budownictwa gospodarczego, socjalnego i kulturalnego całego narodu.

W ciągu ubiegłych 3 lat organom władzy ludowej udało się w znacznej mierze zapewnić ludności pracę i pomoc dla jeszcze nie pracujących. W 1951 r. z górą 1,2 mln. bezrobotnych pracowników fizycznych oraz 1 mln. pracowników umysłowych otrzymało pracę.

Niezależnie od tego, po przeprowadzeniu reformy rolnej, udało się przyciągnąć do pracy na roli wielu włóczęgów, żebraków etc., oficerów dawnej armii, wielkich posiadaczy ziemskich i inne grupy ludności - dotychczas nie pracujące produktywnie. Obecnie w związku z szybkim rozwojem produkcji, ilość ludzi zatrudnionych w rejonach miejskich i wiejskich jest o wiele większa, niż kiedykolwiek w historii Chin.

Rozporządzenie zawiera szereg szczegółowych przepisów, zmierzających do wzmożenia rozwoju gospodarki i wykorzystania w procesie produkcji wszystkich dostępnych rezerw siły roboczej w miastach i wsiach, umożliwiając w ten sposób stopniowe przejście do systemu jednolitej dystrybucji siły roboczej w całym kraju.

Rozporządzenie przewiduje m.in. przesiedlanie chłopów z terenów przeludnionych na inne obszary, celem wzięcia pod uprawę dotychczas nie uprawianych ziem; rozległe prace irygacyjne, rozwój rzemiosła i zajęć ubocznych itd.

Dla przeprowadzenia wymienionych wytycznych, Rada Administracyjna powołała specjalny komitet.

/a/

C Z E C H O S Ł O W A C J A

Dostawa maszyn do ZSRR

Przemysł czechosłowacki eksportuje coraz więcej wysoko-jakościowych maszyn i urządzeń przemysłowych. Wiele z nich dostarczanych jest w ramach radziecko-czechosłowackiej współpracy gospodarczej do ZSRR, wzemian za potrzebne Czechosłowacji ważne dobra inwestycyjne. Zakłady elektrotechniczne MEZ w Frenstat pracują obecnie nad wykonaniem zamówienia radzieckiego na 50 wałów korbowych dla motorów wysokiego napięcia. Zakłady Skoda w Pilźnie wykonują dla ZSRR w przyspieszonym trybie ciężkie obrabiarki typu HVF, 160 D. Oddział tych zakładów w Hradec wykonał stacje pomp dla budowanych obecnie wielkich kanałów nawadniających w ZSRR.

Do 15 grudnia b.r. zakłady budowy maszyn CKD w Blansko mają dostarczyć ciężkie obrabiarki oraz 175 ton armatur żeliwnych i 205 ton armatur stalowych.

/sł/

Budowa nowej elektrowni wodnej

W Smirice, w okręgu Hradec Kralowe, została uruchomiona nowa wielka elektrownia wodna. W ten sposób zaopatrzenie w energię elektryczną całego obszaru zostało znacznie poprawione. Nowa elektrownia oszczędza gospodarce narodowej Czechosłowacji 10.000 ton węgla rocznie.

/sł/

Zjazd spółdzielczości produkcyjnej

Minister rolnictwa zwołał na 14 - 15 lutego 1953 roku I ogólnokrajowy zjazd członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych. Na zjeździe zostaną omówione dotychczasowe osiągnięcia spółdzielni produkcyjnych oraz uchwalone projekty nowych statutów. Dotychczasowe statuty nie odpowiadają już rozwojowi produkcji spółdzielczej. Spełniły one swe zadania w pierwszym etapie rozwoju spółdzielczości produkcyjnej w okresie walki o zaprowadzenie wspólnej gospodarki. Obecnie jednym z najważniejszych zadań staje się powiększenie produkcji rolnej. Projekty nowych statutów przewidują wprowadzenie do gospodarki spółdzielczej planów pracy, mobilizację do wykorzystania wszystkich środków dla zwiększenia plonów, dla sprawnej organizacji pracy i wzmocnienia jej dyscypliny. Statuty określają dokładnie wysokość udziałów członków spółdzielni i zabezpieczają ich własność osobistą. Przepis wykluczający kułaków ze spółdzielni produkcyjnych spowoduje konieczność usunięcia ich z tych spółdzielni, do których udało im się wejść.

/sł/

M O N G O L S K A R E P U B L I K A L U D O W A

Rozwój hodowli bydła

Mongolska Republika Ludowa nie posiadała przed wojną żadnego przemysłu; podstawą jej egzystencji była hodowla bydła, rabunkowa gospodarka bydłem powodowała stałe zmniejszanie się pogłowia.

Hodowcy bydła byli poważnie zadłużeni u kupców - lichwiarzy. W 1918 r. łączna wysokość tego zadłużenia wynosiła ok. 50 mln złotych rubli, czyli przeciętnie na gospodarstwo 540 lan /1 lan = 36,5 gr. srebra/. Po rewolucji hodowla bydła została znacznie rozwinięta.

Dziś jest ona głównym źródłem dochodów ludności. Wszystkie najważniejsze gałęzie przemysłu przetwórczego i spożywczego opierają się na hodowli bydła; produkty hodowli są również głównym towarem eksportowym. Pogłowie bydła podniosło się w okresie 1924 - 1951 ponad dwukrotnie, w 1951 r. wzrosło ono w majątkach państwowych o 18% w stosunku do 1950 r. Wzrosła również wydajność bydła. W roku 1951 udój mleka wzrósł /w stosunku do r.1950/ przeciętnie o 16%, a strzyża wełny o

10%. Powstała sieć stacji weterynaryjnych oraz rozpoczęto produkcję medykamentów, co pozwala na stosowanie profilaktyki epidemiologicznej wśród bydła.

Wielkie znaczenie dla przeważnie koczowniczego systemu hodowli posiada organizacja zaopatrzenia w wodę, którą rozwiązano drogą utworzenia nowoczesnych zbiorników wodnych oraz założenie baz paszowych dla bydła. Od czasu powstania Republiki, hodowcy bydła nauczyli się uprawy łąk pastwnych w poważnej mierze korzystając z pomocy stacji maszynowych.

Rząd stawia do dyspozycji państwowych gospodarstw hodowli bydła, odpowiednie łąki i pastwiska, zaopatruje je w sprzęt i traktory i udziela potrzebnych środków finansowych.

Niemniejszą uwagę poświęca się spółdzielniom hodowlanym, które rozwijają się na bazie dobrowolnego zrzeszenia się. Posiadają one wielkie znaczenie, jako przykład dla drobnych rozrzuconych po całym kraju gospodarstw hodowlanych. Obecnie czynione są kroki, celem dalszego polepszenia gospodarki spółdzielni oraz lepszej organizacji pracy tak, ażeby gospodarstwa te stały się rzeczywiście wzorowymi.

/sk/

N I E M I E C K A R E P U B L I K A D E M O K R A T Y C Z N A

Wykonanie planu gospodarczego na III kwartał 1952 r.

Centralne Biuro Statystyczne przy Państwowej Komisji Planowania ogłosiło dane dotyczące wykonanie planu gospodarczego na III kwartał 1952 r.

I. Przemysł

Plan produkcji przemysłowej na III kwartał 1952 r. został wykonany w 102%. W porównaniu z III kwartałem 1951 r. produkcja zwiększyła się o 118%. Przedsiębiorstwa państwowe zwiększyły swoją produkcję w porównaniu z III kwartałem 1951 r. o 119% przy czym wydajność pracy podniosła się o 15,6 %. W zakładach tych /z wyjątkiem przemysłu budowlanego/ osiągnięto obniżenie kosztów własnych o 4,2%.

Poszczególne ministerstwa i sekretariaty stanu wykonały swoje plany produkcyjne w następujący sposób:

Sekretariat Stanu dla Spraw Węgla i Energetyki:		w %
a/ Centralny Zarząd Węglowy	-	99
b/ " " Energetyki	-	103
Ministerstwo Hutnictwa i Górnictwa	-	103
" Przemysłu Maszynowego	-	91
Sekretariat Stanu dla Spraw Chemii i Mineralów		
a/ Centralny Zarząd Przemysłu Chemicznego	-	108
b/ " " " Mineralnego	-	93
Ministerstwo Przemysłu Lekkiego	-	105
Sekretariat Stanu dla Spraw Aproprowiacji	-	108

W porównaniu z III kwartałem 1951 r. produkcja /niektórych gałęzi przemysłowych/ podniosła się w sposób następujący:

III kwartał 1951 = 100 %

energia elektryczna	-	108
koks przemysłowy	-	119
ruda żelazna	-	176
surówka żelazna	-	222
stal surowa w blokach	-	121
elektro-stal	-	130
stal walcowana na ciepło	-	123
wyposażenie hutnicze	-	178
wyposażenie dla kopalni i zakładów flotacyjnych	-	104
wyposażenie dla przemysłu paliw	-	174
budowa samochodów i traktorów	-	113
soda kalcynowana	-	173
" żrąca	-	113
cement	-	133
meble	-	129
tkaniny	-	176
jedwab sztuczny	-	112
wyroby dziewiarskie	-	126
obuwie skórzane	-	129
masło	-	110

Ilość zatrudnionych w całym przemyśle w III kwartale 1952 r. w porównaniu z analogicznym okresem 1951 r. zwiększyła się o 105%, w przemyśle zaś państwowym - o 107%. Ilość kobiet zatrudnionych znacznie wzrosła, tak - że ich udział w ogólnej liczbie zatrudnionych w III kwartale wzrósł o 35%.

Zbiory z hektara, jak i ogólne zbiory zbóż osiągnęły podobną wysokość, jak w dobrym pod tym względem roku 1951. W państwowych gospodarstwach rolnych, ogólne zbiory zbóż wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim o 16%.

Pogłowie bydła w majątkach państwowych według spisu z 3 września 1952 r. w porównaniu z analogiczną datą ub.roku wykazywało następujący wzrost:

bydła ogółem	do	135 %
w tym:		
krowy	"	136 %
nierogacizna ogółem	"	257 %
w tym:		
maciory	"	173 %

Poważnie wzrosło pogłowie w skali ogólnokrajowej przy czym najbardziej - nierogacizny, której ilość osiągnęła 139% stanu z roku poprzedniego. W stosunku do III kwartału roku ubiegłego ogólna produkcja mleka wzrosła do 110%, udój mleka na 1 krowę - do 103 %.

Ośrodki maszynowe posiadały 1 października br. w porównaniu ze stanem na 1.X.1951 r.: traktorów /w przeliczeniu na 30 HP/ 136%, młockarni - 103%, snopowiązałek - 149%, pługów traktorowych - 104%, kultywatorów traktorowych - 151%.

Zwiększyła się znacznie ilość spółdzielni produkcyjnych, do których przystępuje coraz więcej indywidualnych gospodarstw chłopskich.

Według prowizorycznych obliczeń przewóz towarów w III kwartale 1952 wzrósł w stosunku do tego samego kwartału 1951 r. o 115%.

W okresie tym ładowano przeciętnie dziennie o 11% więcej wagonów towarów, aniżeli w analogicznym kwartale ub. roku. Przewozy na kolejach państwowych w tona-kilometrach wzrosły do 113% w porównaniu z III kwartałem 1951 r.

Inwestycje dokonane w 3-ch pierwszych kwartałach 1952 r. wzrosły do 137% w porównaniu z analogicznym okresem 1951 r.

Inwestycje poszczególnych ministerstw wzrosły w okresie sprawozdawczym w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, jak następuje:

	w %
Ministerstwo Hutnictwa i Górnictwa	125
" Węgle i Energetyki:	
a/ Centralny Zarząd Węglowy	269
b/ " Energetyki	164
Centralny Zarząd Przemysłu Chemicznego	142
" " " Mineralnego	133
Ministerstwo Przemysłu Budowlanego	266
" " Maszynowego	120
" " Lekkiego	105
" Rolnictwa i Lasów	124
" Transportu	173
" Oświaty	155

Obroty handlu zagranicznego Niemieckiej Republiki Demokratycznej w pierwszych trzech kwartałach 1952 r. zwiększyły się do 131% w porównaniu z tym samym okresem 1951 r. Udział krajów demokracji ludowej w tym wzroście wynosił 75%.

Plan obrotów towarowych w handlu detalicznym wykonany został w III kwartale 1952 r. w 102%, a w handlu państwowym w 104 %.

W cenach porównawczych obroty w handlu detalicznym w II kwartale b.r. wzrosły do 136% w porównaniu z III kwartałem 1951 r.

Zaopatrzenie ludności w najważniejsze artykuły pierwszej potrzeby w pierwszych trzech kwartałach 1952 r. w porównaniu z tym samym okresem ub. roku wykazywało wzrost jak następuje:

	%
mięso i wyroby mięsne	141
tłuszcze	115
mleko	108
jaja	145
artykuły dziane	123
obuwie skórzane	146

Sukcesy osiągnięte we wszystkich dziedzinach gospodarki narodowej Niemieckiej Republiki Demokratycznej doprowadziły nie tylko do podniesienia stopy życiowej ludności, lecz stanowią rękojmię wykonania planu gospodarki narodowej na 1952 r.

/sł/

RUMUŃSKA REPUBLIKA LUDOWA

Wykonanie planu na III kwartał

Komunikat Rumuńskiego Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczący wykonania planu państwowego na III kwartał br., stwierdza, że przemysł wykonał plan w 100,3%. Produkcja przemysłowa wzrosła o 25,1% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. W III kwartale br. wydobyto ponad plan znaczną ilość ropy naftowej, gazu, rudy żelaza, wytopione poważne dodatkowe ilości miedzi, wyprodukowano więcej niż przewidywano rur stalowych, kotłów parowych, transformatorów, motorów elektrycznych, motorów Diesla, obrabiarek, łożysk kulkowych itd.

Wydajność pracy wzrosła w porównaniu z III kwartałem 1951 r. o 12%. W ciągu tego okresu w przemyśle rozpoczęło pracę dziesiątki tysięcy nowych robotników.

Osiągnięto dalsze sukcesy w rolnictwie, zwłaszcza jeśli chodzi o jego sektor socjalistyczny. Od początku br. do końca II kwartału rolnictwo otrzymało duże ilości traktorów, kombajnów, młócek, żniwierek - snopowiązałek itd. Zbiory w spółdzielniach produkcyjnych i państwowych gospodarstwach rolnych są znacznie wyższe niż w gospodarstwach indywidualnych. W porównaniu z III kwartałem 1951 r. ilość koni zwiększyła się o 68%, nierogacizny o 117%. Plan przewozów wykonany został przez wszystkie rodzaje transportu w 105,4%. W ciągu III kwartału br. ludność miast i wsi otrzymała znacznie więcej niż poprzednio pieczywa, wyrobów cukierniczych, masła i towarów przemysłowych. W okresie sprawozdawczym nakład książek i broszur przekroczył 15 mln egzemplarzy /o 42,5% więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku/. W III kwartale oddano do eksploatacji potężne elektrownie ciepłe "Dojcest i Ovidiu 2, fabrykę chemiczną, fabrykę "Carbochim", piec martenowski, baterię koksoowniczą i inne.

/j/

Nowa fabryka produktów chemicznych

W pierwszych dniach października uruchomiono w Rumunii nowy zakład przemysłu chemicznego. Jest to pierwsza fabryka, która wyrabia produkty chemiczne na zasadzie metanu. Budowę fabryki rozpoczęto jesienią 1951 r. Projekty, cały sprzęt i aparaturę dostarczył Związek Radziecki. Proces produkcyjny jest całkowicie zmechanizowany - woda, powietrze, gaz, temperatura, prąd elektryczny regulowane są przy pomocy automatów.

Produkcja fabryki jest znacznie większa od produkcji innych fabryk podobnego rodzaju razem wziętych. Wykorzystanie gazu, stanowiące surowiec, w metrach sześciennych na 1 kg. produktu jest znacznie wyższe, niż w innych fabrykach, co oznacza racjonalne zużycie surowca i obniżkę kosztów.

Uruchomienie tej nowej fabryki produktów chemicznych, typu wielkopiecowego, otwiera nowe możliwości dla rozwoju rumuńskiego przemysłu chemicznego, przez zużytkowanie bardzo cennego surowca, jakim jest gaz metan.

/sł/

W E G I E R S K A R E P U B L I K A L U D O W A

Obniżka cen

Rząd węgierski zarządził obniżenie cen wszystkich produktów mleczarskich i ryb. Obniżka wahę się w granicach od 10 do 18 %.

/sł/

Nowy mechaniczny sposób sortowania węgla.

Na węgierskich kopalniach wprowadzono do eksploatacji nową sortownicę węglową. Nowe to urządzenie sortuje i czyści węgiel w sposób mechaniczny z uniknięciem kurzu. Pierwsza tego rodzaju na Węgrzech sortownica węglowa wykonana została całkowicie z żelbetonu. O wielkości jej dają pojęcie przeprowadzenie pod nią bocznicę kolejowej o 6-ciu torach, którą węgiel będzie bezpośrednio odtransportowywany. Oczyszczony węgiel nadaje się specjalnie do koksovania i należy do gatunków o największej wartości kalorycznej.

/sł/

Rozwój ruchu nowatorskiego.

W czasie pierwszego półrocza 1952 r. przyjęte i zastosowane pomysły nowatorskie dały węgierskiej gospodarce narodowej oszczędności przekraczające sumę 855 mln.Ft. Ogółem przedłożono 154.084 pomysłów nowatorskich, czyli o przeszło 19% więcej niż w roku ubiegłym. Z pomysłów tych przyjęto 77.722, w praktyce zaś zastosowano 61.418. Ilość pomysłów w przyjętych drogą wymiany doświadczeń wzrosła o 458 %, a ilość pomysłów nowatorskich zrealizowanych w praktyce drogą wymiany doświadczeń, wzrosła prawie 10-krotnie.

Celem umożliwienia dalszego rozwoju ruchu nowatorskiego od stycznia 1952 r. powołano specjalne biuro wynalazków, które kieruje ruchem i pomaga w zastosowaniu pomysłów, oraz szkoli związkowe kadry aktywistów - dla spraw nowatorskich. Dotychczas przeszkolono około 5.000 osób. Rozwój ruchu nowatorskiego jest bardzo popierany i wszystkie instytucje, zakłady i przedsiębiorstwa posiadają specjalnego "męża zaufania", który osobiście odpowiada za szybką ocenę nadesłanych pomysłów i ewentualne ich zastosowanie.

/sł/

Europejskie kraje kapitalistyczne

Europejska Unia Płatnicza w październiku br.

Dotychczasowe informacje dotyczące październikowych sald krajów będących członkami Europejskiej Unii Płatniczej, podane przez "Neue Zürcher Zeitung" przedstawiają się następująco:

Na korzyść Szwajcarii wypadło w miesiącu październiku niewielkie saldo dodatnie w wysokości £ 3,1 mln. Obok Szwajcarii, jako kraje wierzycielskie wystąpiły w ubiegłym miesiącu jedynie Wielka Brytania i Austria. Wielka Brytania, która już we wrześniu wykazała poraż pierwszy po dłuższej przerwie saldo dodatnie w wysokości £ 31,7 mln, uzyskała w październiku poważną nadwyżkę £ 95,7 mln. Podczas gdy nadwyżka wrześniowa powstała przede wszystkim z przyczyny zwrotu długu zaciągniętego w Wielkiej Brytanii przez Francję, to saldo październikowe jest już wynikiem pewnej poprawy brytyjskiego bilansu handlowego w stosunku do krajów EPU. Nadwyżka Austrii wynosiła w październiku £ 3 mln w porównaniu do £ 0,3 mln saldo ujemnego w miesiącu poprzednim.

Największe saldo ujemne wykazała w omawianym miesiącu Francja, której zadłużenie w stosunku do Unii wyniosło £ 42 mln w porównaniu do £ 54 mln deficytu wrześniowego. Wrześniowe zadłużenie Francji powstało w znacznej mierze z powodu poważnych spłat zaciągniętych długów, natomiast deficyt październikowy jest wynikiem jedynie bieżącego ruchu płatniczego. Na koniec września br, łączne zadłużenie Francji w EPU wyniosło £ 475,3 mln, w październiku zaś z powodu ponownego salda ujemnego, zwiększyło się do £ 517,3 mln. Osiągnęło więc ono nieomal wysokość przewidzianej dla Francji kwoty £ 520 mln. W tej sytuacji, Francja będzie spłacać swoje następne zadłużenia w 100% w złocie lub w dolarach.

Belgia wykazała w październiku zadłużenie w wysokości £ 4,5 mln wobec nadwyżki wrześniowej £ 6,3 mln. Również Niemcy zachodnie wykazały deficyt £ 6,6 mln w przeciwieństwie do salda dodatniego we wrześniu wynoszącego £ 37,4 mln. Deficyt Holandii wyniósł w październiku £ 0,8 mln, podczas gdy w poprzednim miesiącu Holandia wykazała saldo dodatnie £ 1 mln.

Saldo ujemne Włoch w wyniku rozrachunku październikowego wyniosło £ 21,4 mln. Deficyt wrześniowy wynosił £ 7,7 mln. Również Portugalia wykazuje zadłużenie £ 4,7 mln wobec £ 5,2 mln we wrześniu.

Z krajów skandynawskich zadłużenie Szwecji wyniosło £ 10,2 mln, wobec zadłużenia wrześniowego £ 7,6 mln. Deficyt Norwegii zmniejszył się, wynosząc w październiku £ 0,1 mln, we wrześniu wynosił £ 2,4 mln. Na niekorzyść Danii wypadł deficyt

wynoszący £ 7,2 mln w przeciwieństwie do nadwyżki £ 8,2 mln w miesiącu poprzednim. Grecja wykazała w wyniku obrachunku październikowego deficyt wynoszący £ 0,8 mln mniejszy od deficytu wrześniowego wynoszącego £ 1,3 mln. Również na niekorzyść Turcji wypadło saldo ujemne wynoszące jednak tylko £ 3,4 mln w porównaniu do £ 16,9 w miesiącu poprzednim. Ze względu na niemożność pokrycia swojego zadłużenia wrześniowego i październikowego, Turcja otrzymała ostatnio od EPU na podstawie decyzji OEEC kredyt w sumie £ 20,3 mln.

Ogółem październikowe wpływy EPU w złocie określone są na około £ 57 mln, podczas gdy jej wydatki, przede wszystkim wobec konieczności pokrycia w złocie nadwyżki brytyjskiej, wyniosły ponad £ 100 mln tak, że złotowe saldo ujemne Unii, za październik kształtowało się na poziomie £ 43 mln. Zapasy gotówkowe Unii, które na koniec września wynosiły £ 411,2 mln zmniejszyły się w październiku do £ 368,2.

Projekt włączenia do Europejskiej Unii Płatniczej krajów Południowej Ameryki, został odrzucony przez Zarząd EPU. Swoją odmowną decyzję w sprawie krajów południowo-amerykańskich Zarząd EPU tłumaczy zadłużeniem większości tych krajów w stosunku do krajów członkowskich EPU, i to głównie w stosunku do krajów wierzycielskich. W tym stanie rzeczy włączenie krajów południowo-amerykańskich obciążyłoby nadmiernie i tak ograniczony kapitał obrotowy EPU.

/5/

D A N I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Postępujący od wiosny spadek obrotów duńskiego handlu zagranicznego uległ pewnemu zahamowaniu we wrześniu. Podczas gdy w sierpniu obroty handlowe osiągnęły najniższy punkt sumą 457 mln kr. po stronie importu i eksportu, to we wrześniu import wzrósł do 544 mln kr. a eksport do 528 mln kr., przekraczając w ten sposób wyniki z roku ubiegłego /530 i 451 mln kr/. Na skutek stosunkowo znacznego wzrostu eksportu duński bilans handlowy wykazuje obecnie znacznie mniejszy deficyt / - 15 mln kr./ niż we wrześniu 1951 / - 79 mln kr/. Ogółem import w pierwszych 9-ciu miesiącach br. spadł w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku o 340 mln kr. do 4.945 mln kr, podczas gdy eksport wzrósł o prawie 200 mln kr do 4.321 mln kr. na skutek czego deficyt zmniejszył się o ponad 500 mln kr do 624 mln kr /1.151 mln kr/. Ten korzystny dla równowagi płatniczej rozwój nastąpił przede wszystkim w drugim i trzecim kwartale br. - nadwyżka importowa bowiem z 296 mln kr w pierwszym kwartale spadła do 273 mln kr. w drugim i do 53 mln kr w trzecim kwartale. W drugim kwartale br. duński deficyt bilansu handlowego był o 229 mln kr. a w trzecim - nawet o 312 mln kr. mniejszy niż w analogicznym okresie ub.r. Duński handel tranzytowy został w tym roku znacznie ograniczony i od stycznia do września spadł po

stronie importu do 73 /123/ mln kr. a po stronie eksportu do 85 /145/ mln kr.

Pod względem ilościowym w handlu duńskim zaszły w ciągu roku bieżącego istotne zmiany, choć stosunkowy udział surowców /25%/, półfabrykatów /40%/ i wyrobów gotowych /35%/ w ogólnym imporcie oraz artykułów rolniczych /57%/, wyrobów przemysłowych /39%/ i produktów rybnych /3%/ w ogólnym eksporcie pozostał praktycznie bez zmian. Po stronie importu znacznie zmniejszył się przywóz pasz i nasion roślin oleistych, drzewa, papieru, chemikalii, przędzy i tekstyliów. W przeciwieństwie do tego import nawozów sztucznych, koksu, owoców i używek /kawa, tytoń/ wykazał znaczny wzrost. Największy wzrost zanotowano przy imporcie maszyn /przede wszystkim maszyn rolniczych, traktorów, turbin parowych i motorów spalinowych/ i środków transportowych /auta osobowe i ciężarowe/, których wwóz zwiększył się odpowiednio do 350 /271/ mln kr. i 270 /221/ mln kr. Również import zegarków zwiększył się znacznie dzięki przeprowadzonej w r.ubieg. liberalizacji i osiągnął jeśli chodzi o zegarki kieszonkowe /łącznie z częściami zamiennymi/ 13,3 /2,8/ mln kr. a przy innych zegarkach - 5,6 /1,4/ mln kr.

Po stronie eksportu wywóz artykułów rolnych zwiększył się o 96 mln kr do 2.452 mln kr, zaś wywóz towarów przemysłowych, który nabiera coraz większego znaczenia - o 71 mln kr. do 1.671 mln kr. Eksport ryb i przetworów rybnych wzrósł o 16 mln do 129 mln kr. Pod względem wartości wzrósł wywóz mięsa i wyrobów mięsnych /1.145 mln kr/, artykułów mleczarskich i jaj /1.178 mln kr/ oraz zbóż /130 mln kr./, natomiast eksport bydła rzeźnego - spadł z 283 mln kr do 189 mln kr. Spadł natomiast znacznie pod względem ilości eksport masła i mięsa wieprzowego. Jeśli chodzi o towary przemysłowe to wzrost ich eksportu spowodowany został przede wszystkim wzmożonym wywozem maszyn i aparatów /z 244 mln kr do 309 mln kr./, gdyż eksport chemikalii, farmaceutyków i statków wykazywał tendencje zniżkowe.

Eksport najważniejszych artykułów pochodzenia zwierzęcego spadł w ciągu pierwszych 9-ciu miesięcy br. pod względem ilości znacznie poniżej poziomu z ub.roku. Powodem tego spadku, który dotyczy przede wszystkim eksportu masła, bekonów i mięsa wołowego jest głównie spadek produkcji /między innymi również na skutek panującej w swoim czasie pryzyczey/. W czasie pierwszych 9-ciu miesięcy br. duński eksport masła wyniósł 92 tys ton w porównaniu ze 111 tys ton w analogicznym okresie ub.r. Eksport masła do Wielkiej Brytanii i Niemiec zachodnich spadł odpowiednio do 72 tys ton /91 tys ton/ i 2.700 ton /7.000 ton/. Poza tym Dania dostarczyła 2.200 ton masła Francji, 1.700 ton amerykańskim władzom okupacyjnym w Niemczech zachodnich, 1.100 ton Włochom i 1.000 ton Szwajcarii.

Wywóz bekonów i mięsa wieprzowego od stycznia do września spadł ogółem do 146 tys ton /160 tys ton/ w tym jednak eksport do Wielkiej Brytanii wzrósł /dzięki systemowi cen premiowanych do 137 tys ton /122 tys ton/, natomiast wywóz do Niemiec zachodnich spadł do 2.000 ton /15.000 ton/, do Francji do 1.100 ton /14.000 ton/ i do Szwajcarii do 400 /1.300 ton/.

Eksport duńskiego mięsa wołowego oraz bydła rzeźnego w ciągu 9-ciu miesięcy br. cyfrą 258 tys sztuk nie osiągnął poziomu z analogicznego okresu ub.r. /269.000 sztuk/. Głównymi odbiorcami tego artykułu były obok Niemiec zachodnich /168.000 szt./ przede wszystkim Włochy /47.000 szt./, Francja /11.000 szt./ i Szwajcaria /8.000 szt./.

Eksport sera wyniósł od stycznia do września br. ogółem 41.000 ton /34.000 ton/ w tym do Niemiec zachodnich - 18.000 ton, do Wielkiej Brytanii 12.000 ton. Na skutek restrykcji importowych eksport sera do USA łącznie z władzami okupacyjnymi w Niemczech zachodnich wyniósł 1.200 ton t.j. połowę cyfry zeszłorocznej. Eksport jaj wyniósł w okresie sprawozdawczym ogółem 61.000 ton /58.000 ton/ w tym na Wielką Brytanię przypada 45.000 ton, na Niemcy zachodnie 12.000 ton, na Szwajcarię 1.500 ton.

Przypuszczać należy, że eksport artykułów rolniczych będzie spadał w dalszym ciągu, gdyż tegoroczna jesień była wyjątkowo niekorzystna - dla rolnictwa duńskiego. Po raz pierwszy od kilku lat Dania musi w r.bieżącym importować zboże z zagranicy przy czym zapotrzebowanie importowe do nowych zbiorów obliczone zostało na 280.000 t.

Od chwili ogłoszenia przez USA zakazu eksportu do krajów demokracji ludowych, Dania podkreśla stale, iż w interesie Danii jak i całej Europy Zachodniej leży możliwie jak największa wymiana towarowa z krajami obozu pokoju.

"Neue Zürcher Zeitung" pisze np., że Dania nie może i nie chce zrezygnować z tradycyjnych importów "uzupełniających" z krajów demokracji ludowych /polski węgiel, radzieckie zboże i pasze oraz czeskie wyroby metalowe i maszyny/, zwłaszcza, iż nabycie tych towarów na Zachodzie uniemożliwia często brak dolarów. Amerykańskie restrykcje importowe i cła ochronne na tak doniosłe artykuły eksportu duńskiego jak ser i masło bardzo utrudniają szybki wzrost duńskich avoírów dolarowych.

W lipcu br. przy przekazywaniu ZSRR wybudowanego na zamówienie radzieckie tankowca "Aspheron" doszło do otwartego konfliktu między USA a ~~interesami handlowymi Danii~~. Dania odrzuciła protest amerykański wskazując wówczas i na tę okoliczność, iż ZSRR wywiązał się już ze swych zobowiązań umownych dostarczając drzewo i żelazo. Ostatnio Minister spraw zagranicznych sprecyzował raz jeszcze w parlamencie duński punkt widzenia odnośnie handlu ze Wschodem podkreślając, iż Dania nadal jest zainteresowana w możliwie jak największej wymianie towarowej z krajami demokracji ludowych.

W ostatnich latach handel Danii z krajami Europy Wschodniej jakkolwiek wartościowo nawet nieco wzrastał tracił na znaczeniu w porównaniu z ogólnym duńskim handlem zagranicznym. Przywóz zmalał z 12% /1948/ do 6% /1951/, a wywóz z 8% na 5%.

Handel Danii z krajami Europy Wschodniej /w mln kr. duńskich/

	Import	Eksport	Saldo
Rok 1948	400	222	- 178
" 1949	369	209	- 160
" 1950	340	150	- 190
" 1951	429	276	- 153

W pierwszych 8-miu miesiącach 1952 r. import z krajów Europy Wschodniej spadł wynosząc zaledwie 177 /wobec 281/ mln kr.d. a eksport wzrósł na 160 /150/ mln koron duńskich.

Udział importu i eksportu krajów wschodnio-europejskich w globalnym handlu zagranicznym Danii wynosi obecnie tylko 4%.

Ostatnio ożywiły się stosunki handlowe z N.R.D. a szczególnie z Z.S.R.R. W ciągu roku 1951 i 1952 /do sierpnia/ przywóz z N.R.D. wzrósł z 33 mln kr./1950/ na 69 mln kr /1952/ a wywóz z 25 mln na 56 mln kr. W handlu z ZSRR import duński wzrósł z 31 na 61 mln kr. a eksport z 2 mln na 75 mln kr. Handel ten rozwija się na podstawie poszczególnych transakcji kompensacyjnych w ramach układu płatniczego z 1948 r. Dania zamierza jednak zawrzeć wkrótce normalny układ handlowy z ZSRR czyniąc już w tym kierunku odpowiednie kroki przygotowawcze.

Duńskie ministerstwo handlu zamierza - jak podaje "Neue Zürcher Zeitung" wprowadzić kontrolę wywozu do krajów nie należących do EPU lub do obszaru dolarowego. Udział tych krajów w ogólnym eksporcie Danii wynosi dotychczas 15%. Równocześnie złagodzi się lub zniesie całkowicie kontrolę eksportu do krajów EPU oraz do USA i Kanady. Planowany system kontroli eksportu ma zapobiec stałemu wzrostowi awańsów Narodowego Banku Duńskiego w dewizach niewymienialnych szczególnie Argentyny, Czechosłowacji, Jugosławii, Finlandii i Hiszpanii. Wymienione kraje importują więcej z Danii niż eksportują do niej dlatego iż nie mogą zaoferować Danii potrzebnych jej towarów lub przynajmniej dlatego iż nie wytrzymują konkurencji na rynku duńskim ze strony USA i Zachodniej Europy. Natomiast duński eksport w tych krajach znajduje łatwy i korzystny rynek zbytu. Nowy system kontroli eksportu ma przyczynić się do lepszego zsynchronizowania duńskiego eksportu i obecnych możliwości importu z wymienionych krajów do Danii.

Produkcja

Duńska produkcja przemysłowa w III kwartale bież. roku była jeszcze o 4% poniżej poziomu osiągniętego w analogicznym okresie ubiegłego roku. Dająca się zauważyć w sierpniu tendencja stabilizacyjna utrwaliła się jeszcze bardziej we wrześniu i wskaźnik duńskiej produkcji przemysłowej /1935 = 100/ wzrósł z 161 w sierpniu do 170 we wrześniu, nie osiągając jednak poziomu z września 1951 r. /175/. We wrześniu 1952 r. wzrosła produkcja we wszystkich gałęziach przemysłu. Podczas jednak gdy produkcja grupy dóbr konsumcyjnych przekroczyła poziom ubiegłego roku, to wytwarzanie środków produkcji pozostawało jeszcze o 7% poniżej poziomu z września 1951 r. Spowodowane to zostało przede wszystkim znacznym spadkiem produkcji przemysłu

żelaznego i metalowego /-14%/ , datującym się od jesieni 1951r. Również produkcja przemysłu chemicznego i papierniczego znajduje się obecnie poniżej poziomu z roku ubiegłego, podczas gdy przemysł włókienniczy, odzieżowy, drzewny i środków transportowych wykazał znaczny wzrost w porównaniu z jesienią ub.r.

F i n a n s e

W sierpniu Dania posiadała w stosunku do EPU nadwyżkę w wysokości 3 mln, w następnym jednak miesiącu wykazała deficyt w sumie 8,2 mln, który w październiku znowu wyniósł poważną sumę 7,2 mln.

Według danych, ogłoszonych przez duński Bank Państwa, rezerwy walut Banku na dzień 1 listopada wynosiły 233,5 mln koron, czyli o 15,4 mln mniej, niż na 1 października br. Obieg banknotów w dn. 1 listopada wynosił 1.790 mln koron, czyli zwiększył się w ciągu miesiąca o 109 mln koron.

Stopa życiowa

Duński wskaźnik kosztów utrzymania w październiku wykazał nieznaczny spadek po raz pierwszy od kwietnia 1949 r. Ogólny wskaźnik /1914 = 100/, który stale wzrastał z 307 w lipcu 1949 do 378 w lipcu 1952, spadł obecnie o jeden punkt do 377.

W poszczególnych grupach towarowych ceny są obecnie stosunkowo ustabilizowane. Przewiduje się jednak, że w styczniu 1953 r. /następny termin obliczania wskaźnika/ na skutek wyższych cen cukru, kawy i papierosów oraz podwyżki kormowego, jaka nastąpiła w 1952 r., nastąpi pewien wzrost wskaźnika kosztów utrzymania bez - jak otwarcie stwierdza to "Neue Zürcher Zeitung" - jakiegokolwiek wpływu na płace.

Dająca się od pół roku zauważyć stopniowa stabilizacja duńskich cen detalicznych, spowodowana jest przede wszystkim obniżką cen światowych, która już w pierwszych 9 miesiącach br. doprowadziła do obniżki cen hurtowych o 8%. Wykorzystuje to rząd, dokonując zamachu na istniejący system kontroli cen. Wniosek Ministra Handlu o zniesienie kontroli został jednak, na skutek silnych sprzeciwów Rady Kontroli Cen, znacznie osłabiony.

W wyniku przeprowadzonej przez rząd duński polityki militaryzacji, zmniejsza się w Danii budownictwo cywilne, wzrasta bezrobocie i stale obniża się stopa życiowa mas pracujących. Według danych urzędowych, we wrześniu br. w Danii ilość bezrobotnych osiągnęła 62,701 osób.

Wystąpienia ministrów duńskich świadczą, że rząd zamierza i nadal prowadzić zbrojenia kosztem dalszego obniżania poziomu życiowego ludności. W dzienniku "Nationaltidende" minister finansów, Christensen, pisze o projekcie podniesienia cen chleba i mleka i zmniejszeniu wydatków państwowych na ochronę zdrowia publicznego. Christensen przyznaje, że związane to jest z ogromnymi wydatkami na cele wojenne.

FRANCJA

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W uzupełnieniu wiadomości podanych w numerze 42/77 "WHZ", zamieszczamy poniżej tabelkę obrazującą strukturę geograficzną handlu zagranicznego Francji w trzech pierwszych kwartałach bieżącego roku w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego: /w mln fr.fr./

	Import		Eksport	
	1952	1951	1952	1951
Arabia	101.763	76.734	11.215	2.643
Argentyna	13.716	26.723	11.808	24.690
Australia	46.664	66.319	5.640	11.526
Belgia i Luksemburg	47.048	52.903	56.617	64.125
Brazylia	22.985	23.095	18.571	23.250
Dania	8.424	8.675	9.554	13.573
Egipt	14.453	16.371	14.241	18.971
Finlandia	15.130	11.550	16.983	9.562
Hiszpania	14.917	11.062	13.714	10.704
Holandia	23.195	21.473	20.696	31.393
Irak	33.974	26.632	621	470
Jugosławia	4.379	1.955	3.644	2.253
Indonezja	5.276	12.750	7.502	6.585
Kanada	22.708	11.353	4.748	6.139
Malaje	20.491	32.785	2.081	4.791
Meksyk	11.135	6.269	3.354	5.741
Niemcy zachodnie	88.000	67.480	53.000	52.399
Norwegia	7.563	7.634	8.262	9.430
Nowa Zelandia	16.069	15.914	1.979	1.267
Pakistan	14.364	19.077	3.000	3.561
Stany Zjednoczone	133.087	137.368	41.112	67.734
Syria i Liban	630.526	4.125	10.868	10.357
Szwajcaria	26.531	22.421	75.370	64.030
Szwecja	29.376	24.781	15.884	24.199
Turcja	14.519	4.044	9.167	6.588
Wenezuela	10.820	9.220	3.964	4.122
Wielka Brytania	43.817	41.371	63.127	105.733
Włochy	26.424	7.634	27.199	9.430
Związek Afryki Płd.	42.266	40.019	6.828	6.505
Ogółem wraz z innymi krajami	964.647	927.083	599.000	702.950

=====

W tym samym czasie obroty z francuskimi posiadłościami zamorskimi przedstawiały się następująco:

Import		Eksport	
1952	1951	1952	1951
265.093	242.787	445.171	385.431

Łączne obroty francuskie wynosiły zaś:

1.229.740 1.169.870 1.044.140 1.088.381

=====

W październiku import francuski wyniósł 115.183 mld. fr. /w tym 85.613 mld z zagranicy i 29.570 mld z posiadłości zamorskich/ w porównaniu do 112.723 mld we wrześniu br. oraz 138.608 mld fr. w październiku 1951 r.

Eksport w tym samym miesiącu wyniósł 120.309 mld fr. /w porównaniu do 106.820 mld we wrześniu br. i 128.530 mld w październiku 1951/ w tym zagranicę wyeksportowano towarów za sumę 70.431 mld fr. oraz do posiadłości zamorskich za sumę 49.878 mld fr.

Wzrost eksportu w październiku tłumaczy się pomocą rządową udzieloną eksporterom oraz trudnościami napotkanymi przez niektóre przemysły w zbycie towarów na rynku wewnętrznym. W wyniku zwiększonego eksportu bilans handlu zagranicznego Francji w październiku był dodatni, wynosząc 5.126 mld fr. w porównaniu do salda ujemnego 5.903 mld we wrześniu i 10.078 mld w październiku 1951.

Na tę nadwyżkę składa się 20.308 mld salda dodatniego w obrotach Francji z posiadłościami zamorskimi oraz 15.182 mld fr deficytu w obrotach z zagranicą właściwą.

W pierwszych 10 miesiącach bieżącego roku import francuski wyniósł 1.344,9 mld franków, eksport natomiast 1.164,4 mld fr w porównaniu do 1.307,6 mld wartości importu i 1.216 mld wartości eksportu w odpowiednim okresie roku poprzedniego. Deficyt bilansu handlowego Francji w okresie od stycznia do października bieżącego roku wyniósł 180,5 mld fr. w porównaniu do 91,6 mld fr w roku poprzednim, a więc wzrósł dwukrotnie.

Szczególnie uderzający jest w omawianym okresie spadek eksportu francuskiego do strefy dolarowej, co się w pewnej mierze tłumaczy wysokim poziomem francuskich cen eksportowych. Ponadto Stany Zjednoczone stawiają przeszkody eksportowi towarów francuskich do USA i wypierają towary francuskie z innych rynków, na których nie są one w stanie konkurować z towarami amerykańskimi.

Poważną przyczyną spadku handlu zagranicznego Francji jest prawie zupełne zerwanie przez nią pod naciskiem USA stosunków handlowych z rynkami obozu demokratycznego. W ciągu 7 miesięcy 1952 r. udział krajów obozu demokratycznego w eksporcie Francji spadł w porównaniu z rokiem 1937 prawie siedmiokrotnie.

powiadomieni

Francuscy importerzy zostali ostatnio o otwarciu kredytów na sfinansowanie importu niektórych artykułów koniecznych do sprowadzania ze strefy szterlingowej. Lista artykułów zawierająca ok. 100 pozycji obejmuje: metale nieżelazne i rudy, wyroby ze stali, diamenty, węgiel, produkty naftowe, skóry, bawełnę, jedwab i wełnę, różne artykuły chemiczne i rolnicze, herbatę, artykuły żywnościowe, tłuszcze, pieprz.

O konieczności wzmożenia eksportu francuskiego świadczy fakt, że Komisja Ekonomiczna Francuskiego Zgromadzenia Narodowego przyjęła jednomyślnie wniosek zlecający rządowi, aby "za wszelką cenę i wbrew jakimkolwiek względom natury politycznej ułatwić i popierać zawieranie umów handlowych ze wszystkimi krajami".

Jednocześnie zanotowano pewne ożywienie w wymianie handlowej francusko-chińskiej. Podczas Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej w Moskwie został podpisany między obydwojoma krajami kontrakt handlowy o wartości £ 4 mln. Wedle tego układu, Chiny mają wyeksportować do Francji jedwab, herbatę, produkty jajczarskie, olej tungowy itd. w zamian za francuskie żelazo, stal oraz inne metale, chemikalia, farmaceutyki itd. W wykonaniu powyższego kontraktu została podpisana w Berlinie transakcja kompensacyjna między Francją a Chinami przewidująca wymianę na sumę £ 1 mln.

/towarowa

P r o d u k c j a

Wskaźnik produkcji przemysłowej Francji we wrześniu br. wynosił 142 punkty w porównaniu do 137 we wrześniu roku ubiegłego. Produkcja przemysłowa która w miesiącach letnich wykazywała spadek, wzrosła we wrześniu zaledwie o 4% w porównaniu do stanu w tymże miesiącu w roku ubiegłym wykazując jednocześnie poważny spadek w porównaniu ze styczniem - /150 punktów/.

Poniższa tabela obrazuje kształtowanie się oficjalnych wskaźników produkcji w trzech pierwszych kwartałach bieżącego roku w porównaniu z tymże okresem roku poprzedniego /1938 = 100/

	1951 r.	1952 r.
styczeń	136	150
luty	140	152
marzec	137	152
kwiecień	142	152
maj	145	148
czerwiec	144	147
lipiec	133	139
sierpień	112	121
wrzesień	137	142

Uzupełniając informacje z Nr 42/77 podajemy również kształtowanie się wskaźników poszczególnych gałęzi przemysłowych Francji we wrześniu 1952 r. /1938 r. = 100/ węgiel 117 punktów, energia elektryczna - 200, produkty oczyszczania ropy naftowej - 310, ruda żelazna - 123, żelazo i stal - 184, pojazdy mechaniczne - 198, materiały budowlane - 196, podstawowe chemikalia - 112, papier i tektura - 105, przemysł szklany - 120 punktów.

F i n a n s e

Według ostatnich danych, deficyt Francji w Europejskiej Unii Płatniczej wyniósł w październiku \$ 45 mln w porównaniu do \$ 54 mln we wrześniu. Skumulowany deficyt Francji w EPU na koniec września wyniósł \$ 475,3 mln, podczas gdy kwota jej w Unii wynosiła \$ 520 mln. Zadłużenie październikowe oznacza, że Francja wyczerpała swą kwotę w EPU i że, jej dalsze zadłużenie będą musiały być pokrywane w złocie. Deficyt październikowy przypisuje się podjęciu przez Francję znacznych zakupów wełny w strefie szterlingowej.

Niezależnie od pogłębienia się deficytu Francji w EPU wzrasta jej zadłużenie zagranicą. Ostatnio została rządowi francuskiemu udzielona pożyczka przez konsorcjum bankowe szwajcarskie, w wysokości 100 mln franków szwajcarskich. Pożyczka ta ma być spłacona w trzech ratach, po upływie dwóch, trzech i czterech lat od daty jej udzielenia.

Niekorzystna sytuacja gospodarcza Francji znajduje swoje odbicie w jej budżecie. Rozpisana w maju br. przez rząd Pinay'a pożyczka, która miała w znacznej części pokryć wydatki budżetowe, a z której spodziewano się uzyskać gotówką włączając w to złoto - 300 - 500 mlrd franków, skończyła się fiaskiem, gdyż subskrypcja dała ostatecznie w gotówce i złocie zaledwie 195 mlrd franków. Jednocześnie zaś stale wzrasta się brak równowagi budżetowej. Przekroczenie faktycznych wydatków wojskowych w stosunku do przewidzianych w budżecie, dodatkowe wydatki na finansowanie eksportu w związku z wysokimi cenami francuskich towarów eksportowych, oraz pewne niezbędne wydatki inwestycyjne doprowadziły do przekroczenia rozchodowej strony tegorocznego budżetu o 100-150 mlrd franków. Równocześnie po stronie dochodów spodziewany jest niedobór w wysokości co najmniej 80 mlrd franków. W ten sposób suma deficytu, włączając w to również redukcję "pomocy amerykańskiej" sięga w bieżącym roku ok. 700 mlrd franków.

W Zgromadzeniu Narodowym toczy się debata nad budżetem na 1953 r. Zgodnie ze złożonym projektem, deficyt budżetowy wynosiłby 54 mlrd franków, jednakże miałyby być zlikwidowany przez zmniejszenie o 1% kredytów na inwestycje cywilne, oraz zmniejszenie o 3% wydatków na odbudowę i wyposażenie urządzeń użyteczności publicznej. Biorąc pod uwagę zrównoważenie bilansu, rząd liczy jednakże na 600 mlrd franków hipotecznej pożyczki, która miałyby być rozpisana w roku przyszłym.

W rzeczywistości więc projekt budżetu jest daleki od zrównoważenia i deficyt będzie sięgał 700-800 mld franków. Według półoficjalnych danych, wydatki wojskowe w budżecie na 1953 r. sięgają 1.419 mld franków, tj. o 19 mld więcej niż w roku bieżącym. Na wojnę z Vietnamem rząd przeznacza 376 mld franków. W rzeczywistości wydatki wojskowe są znacznie wyższe: pismo "Paris Presse" podkreśla, że w przyszłorocznym budżecie wzrosły one dwukrotnie w stosunku do ogólnych wydatków budżetowych. Nigdy jeszcze w okresie pokoju nie były one we Francji tak wysokie. Przy uwzględnieniu kwot ukrytych w pozycjach budżetu cywilnego, okazuje się, że wydatki wojskowe wynoszą ok. 40% ogólnych wydatków budżetowych.

Deficyt budżetowy sięgający 800 mld franków jest bez precedensu w dziejach gospodarki finansowej Francji - nic więc dziwnego, że w sprawozdaniu Rady Ministrów OEEC, w którym radzi ona szeregu krajom członkowskim przewartościowanie waluty dla "uzdrowienia" stosunków gospodarczych, na naczelnym miejscu wymienia się Francję.

Deficyt budżetowy oznacza również wzrost inflacji. Po pewnym zahamowaniu wzrostu obiegu pieniężnego wiosną i latem, wartość jego wzrosła na początku września o około 100 mld franków, a pod koniec września - o dalsze 40 mld. W końcowym tygodniu października obrót pieniężny wzrósł o 53,107 mln franków. Według ostatnich danych dziennika "Le Monde" na dzień 6 listopada wartość obiegu pieniężnego wynosiła 2.031 mld fr. w porównaniu do 2.025 mld w tygodniu poprzednim czyli, że nastąpił wzrost o dalszych 6 mld fr.

Znamiennym rysem polityki Pinay'a zaprzędanej interesom, wielkich kapitalistów, jest jego projekt nowej reformy podatkowej, który zmierza do zwiększenia dochodów skarbu państwa o 250-280 mld franków. Projekt ten został jednakże dwukrotnie odrzucony przez komisję finansową Zgromadzenia Narodowego. W czasie dyskusji - jak donosi "Humanite" deputowany komunistycznej Lamps podkreślił, że projekt rządowy opiera się na obciążeniu podatkami robotników, drobnych kupców i chłopów, przy jednoczesnym zablokowaniu płac i wyższe cen niektórych artykułów codziennego użytku. W ten sposób obciąża on jeszcze bardziej stopę życiową mas pracujących. Mówca domagał się w swojej wypowiedzi demokratycznej reformy systemu podatkowego, polegającej na zniesieniu podatków pośrednich i opodatkowaniu zysków kapitalistycznych.

Stopa życiowa

Katastrofalna polityka rządowa i bezmyślny egoizm pracodawców zapoczątkowały we Francji poważny kryzys gospodarczy. Z powodu wzrastającej inflacji zdolność nabywcza mas pracujących ulega stałemu osłabieniu, a jednocześnie niepohamowana wyższa cen ogranicza eksport i działa hamująco na produkcję pogłębiając tym samym bezrobocie.

Według informacji ze źródeł związkowych dyrekcja fabryki Renault w La Mans postanowiła zwolnić dalszych 300 robotników. Niedawno skrócono w tej fabryce czas pracy ze względu na ograniczenie produkcji.

- 24 -

Jak wynika z ogłoszonych niedawno rezultatów prac Krajowego Instytutu Statystyki i Badań Gospodarczych, osłabienie zdolności nabywczej mas pracujących wpłynęło na zmniejszenie się produkcji w przemyśle artykułów konsumcyjnych. To zmniejszenie produkcji oceniane jest na ok. 7-8% od początku bieżącego roku.

Minister odbudowy, Petit, przedłożył na posiedzeniu gabinetu projekt ustawy, przewidujący przedłużenie do 1954 r. obowiązujących przepisów w sprawie sukcesywnej podwyżki wysokości komornego co pół roku. Ponadto projekt przewiduje, że po 1954 roku wysokość komornego związana byłaby z zagwarantowaną płacą, a nie jak dotychczas, ze średnią płacą departamentalną. W okręgu Sekwany różnica jest szczególnie widoczna, zagwarantowana płacą jest ustalona na 20.000 franków miesięcznie, podczas gdy średnia płaca departamentalna wynosi 12.000 franków. Wprowadzenie w życie ustawy oznaczałoby więc podwyżkę ceny komornego o 70%.

"Humanite" stwierdza, że projekt ma na celu ponoszenie kosztów odbudowy domów przez lokatorów zamiast przez wielkich kamieniczników.

/s/

N O R W E G I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Handel zagraniczny Norwegii w pierwszej połowie bieżącego roku wykazuje deficyt w wysokości £ 42 mln. W czerwcu import norweski wyniósł £ 25,85 mln /w maju £ 23,4/, eksport zaś £ 13,85 /w maju £ 14,65/. Deficyt obrotów handlowych w czerwcu wyniósł £ 12 mln.

W imporcie norweskim w I półroczu 1952 r. spadek wykazują w porównaniu z I półroczem roku poprzedniego surowce włókiennicze i przedza: import przedzy wełnianej spadł w tym okresie o 1/3 i wyniósł 563 tony, import przedzy bawełnianej wyniósł w I półroczu 1952 r. 1.741 ton, co stanowi 42% stanu z roku poprzedniego. Wzrósł jedynie przywóz jedwabiu sztucznego o prawie połowę, do wartości 23 mln kor.norw. Import skór spadł w omawianym okresie o 40 mln koron, chemikalii - o 21 mln koron, kauczuku o 19 mln kor., nasion oleistych i tłuszczów - o 17,6 mln kor.

Jeżeli chodzi o eksport, wzrósł w I półroczu 1952 r. w porównaniu z tymże okresem roku ubiegłego wywóz rud, ryb i skór, natomiast spadł eksport wyrobów drzewnych, oleju i tłuszczów. Obroty z poszczególnymi kontrahentami Norwegii przedstawiały się w omawianym okresie następująco: przywóz z krajów marszałowskich wzrósł o 319,7 mln kor. /22,2%/ w porównaniu z I półroczem 1951 r. wywóz wzrósł o 135,7 mln kor. /11,9%/. Jeżeli chodzi o kraje pozaeuropejskie, obroty z Kanadą zwiększyły się o prawie 50%.

Spadek cen wyrobów drzewnych odbił się ujemnie na wartości norweskiego eksportu. Wskaźnik cen w handlu zagranicznym /1949 r. = 100/ wynosił w styczniu br. 150 punktów w imporcie i 154 w eksporcie. W czerwcu br. wskaźnik cen importowych wynosił 146 punktów, a eksportowych - tylko 138. Jednocześnie nastąpił spadek ilościowy norweskiego eksportu, którego wskaźnik wynosił 139 punktów w styczniu br., a tylko 109 punktów w czerwcu.

P r o d u k c j a

Z opublikowanych przez norweskie Centralne Biuro Statystyczne, danych wynika, że w sierpniu br. produkcja szeregu cywilnych gałęzi przemysłu uległa poważnemu obniżeniu w tym np. produkcja artykułów włókienniczych spadła w porównaniu z sierpniem roku ubiegłego o 7%, produkcja obuwia - o 25% i konserw - o ponad 50%.

Według informacji agencji AGEFI, norweskie, szwedzkie i fińskie fabryki miazgi drzewnej postanowiły zmniejszyć swoją produkcję w latach 1952 i 1953 o 300.000 ton rocznie każda.

Rozwijają się natomiast w Norwegii te gałęzie przemysłu, które służą celom wojennym. Zakłady produkcji aluminium "A/S Nordisk Aluminium-Industri" wykonały już swój długofalowy plan rozbudowy, w który zainwestowano do 20 mln kr. norw. projektując obecnie budowę dalszych obiektów. Przewidziana jest w pierwszym rzędzie budowa walcowni kosztem 2,5 do 3 mln koron norweskich, która wytwarzać ma specjalną blachę do produkcji statków.

F i n a n s e

Deficyt Norwegii w Europejskiej Unii Płatniczej we wrześniu br. wynosił $\pounds$ 2.398.000. Ogólny deficyt Norwegii w EPU od chwili powstania Unii, tj. od lipca 1950 r., wyrażał się cyfrą $\pounds$ 65,4 mln. Na rachunek tej należności Norwegia wpłaciła $\pounds$ 60 mln, z czego $\pounds$ 10 mln pokryła pożyczką, uzyskaną w chwili powstania EPU.

Według danych "Financial Times", nadwyżka bilansu płatniczego Norwegii w pierwszych trzech kwartałach br. wzrosła do 225 mln koron w porównaniu z 80 mln koron w tym samym okresie roku poprzedniego.

W poszczególnych kwartałach bieżącego roku saldo dodatnie tego bilansu wykazuje stałą tendencję spadkową. W I kwartale br. wynosiło ono 255 mln koron, w II kwartale - 20 mln, w III kwartale już tylko 5 mln koron. Czwarty kwartał wykaże zdaniem brytyjskiego dziennika "Financial Times" prawdopodobnie deficyt bilansu płatniczego.

Stopa życiowa

Polityka militaryzacji Norwegii odbija się w rezultacie na kosztach utrzymania ludności. W wydanej w Norwegii broszurze: "Nowy kurs w polityce zarobków, cen i podatków", podkreślono, że opodatkowanie w tym kraju wzrosło w porównaniu z r. 1936 ponad 8-krotnie. W 1936 r. wszystkie podatki państwowe i komunalne /pośrednie i bezpośrednie/ wynosiły 604 mln koron norweskich, zaś w roku bieżącym wynoszą one już 5,3 mld koron.

W wyniku wzrastających podatków oraz spadającej wartości nabywczej korony norweskiej ulega stałemu wzrostowi wskaźnik kosztów utrzymania. W połowie września br. wynosił on 136,2 punktów /1949 = 100/ w porównaniu ze 134,9 w miesiącu poprzednim.

/s/

T U R C J A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W I półroczu 1952 r. turecki handel zagraniczny kształtował się w porównaniu z ubiegłym rokiem następująco:

	Import		Eksport	
	ilość /w ton/	Wartość /w tys Ł tur/	Ilość /w ton/	Wartość /w tys Ł tur./
1951 r.	1.681.845	1.125.839	1.505.435	879.429
1952 r. -				
I półrocze	781.488	717.331	1.197.403	506.423

Strukturę towarową eksportu i importu Turcji w I półroczu ilustrują następujące dane /w tys funtów tureckich/:

	I m p o r t	
	1951 r.	I półr. 1952 r.
maszyny	250.000	207.000
żelazo i stal	112.000	54.000
środki transportowe	93.000	64.000
opony	19.000	17.000
farmaceutyki	50.000	31.000
nawozy sztuczne	4.000	6.000
przyszyty optyczne i		
mech. precyzyjnej	39.000	24.000
papier	20.000	20.000
przędza bawełniana	26.000	11.000
przędza lniana	12.000	12.000
tkaniny bawełniane	95.000	54.000

E k s p o r t
1951 r. I półr. 1952 r.

bydło rzeźne	22.000	5.000
ryby	3.000	2.000
jaja	8.000	5.000
zboże	60.000	142.000
jarzyny suszone	17.000	6.000
bawełna	217.000	100.000
rodzynki	31.000	14.000
figi	11.000	2.000
orzechy	61.000	22.000
inne owoce suszone	15.000	6.000
tytoń	188.000	89.000
opium	11.000	4.000
jelita	7.000	5.000
skóry	14.000	3.000
chrom	47.000	28.000
inne metale	46.000	27.000
inne surowce	106.000	34.000

Centralny Urząd Statystyczny w Istambule ogłosił dane, dotyczące wartości importu i eksportu tureckiego w pierwszych 8 miesiącach br. Z danych tych wynika, że na eksport wartości 607,8 mln funtów tureckich składają się: zboże - 179,6 mln f.tur, bawełna - 120 mln f.tur. i tytoń - 91,7 mln f.tur. Podczas gdy w roku ubiegłym Stany Zjednoczone znajdowały się na pierwszym miejscu pomiędzy krajami importującymi, w tym roku miejsce ich zajęły Niemcy zachodnie z sumą 148 mln f.t., drugie miejsce zajmuje Francja /124 mln f.tur./. Wartość globalna importu wyniosła 1.006,4 mln funtów wobec 682 mln f.tur. w analogicznym okresie 1950 r. Główne pozycje importu tureckiego stanowiły maszyny, wyroby gotowe, żelazo, stal itd. Wśród eksporterów Niemcy zachodnie z kwotą 263,3 mln f.tur. są na pierwszym miejscu, Anglia /148 mln/ na drugim i Stany Zjednoczone /81 mln/ na trzecim miejscu.

Bank Centralny Turcji zwiększył w sierpniu opłaty wnoszone przez importerów przy otwieraniu akredytyw z 30 - 50% do 80% sumy akredytywy.

Poza tym wszystkie operacje importowe będą dokonywane obecnie tylko na podstawie pozwolenia Ministerstwa Handlu. Środki te właściwie likwidują t.zw. "politykę liberalizacji importu".

F i n a n s e

W sierpniu Turcja miała w stosunku do Europejskiej Unii Płatniczej ujemne saldo miesięczne w wysokości \$ 34,2 mln. We wrześniu Turcja była w dalszym ciągu dłużnikiem, jednak jej ujemne saldo wynosiło już tylko \$ 16,9 mln, w październiku zaś - \$ 3,4 mln. Dług wrześniowy został odroczony do następnego terminu płatności /połowa października/ ze względu na ciężką sytuację dewizową. Położenie Turcji w EPU jest bardzo krytyczne, gdyż przy końcu września br. przekroczyła ona przyznaną jej kwotę \$ 50 mln o \$ 111,1 mln, tj. o ponad 200%.

Nadzieje Turcji, że USA pomogą jej wybrnąć z tych kłopotów poprzez nową pożyczkę nie spełniły się. Wprawdzie komisja amerykańska zaproponowała Turcji "pomoc" w usunięciu deficytu dewizowego, jednakże charakter jej nie poprawił sytuacji gospodarczej i finansowej kraju, Turcja bowiem musiałaby powiększyć program zbrojeniowy i tak już przekraczający znacznie jej możliwości.

Rada Europejskiej Organizacji Współpracy Gospodarczej upoważniła Europejską Unię Płatniczą do udzielenia Turcji specjalnego kredytu w wysokości £ 20.318.000. Kredyt ten odpowiada deficytowi jaki Turcja miała w stosunku do EPU we wrześniu i październiku. Spłata pożyczki ma nastąpić sukcesywnie do końca lutego 1953 r. Równocześnie Turcja zobowiązała się utrzymywać swoje eksportowe ceny zboża na poziomie rynku światowego. Zobowiązanie to ma szczególne znaczenie, gdyż turecki monopol zbożowy skupuje zboże od krajowych producentów po cenach znacznie wyższych od poziomu światowego. Celem ograniczenia strat, wynikających z eksportu zboża, rząd turecki starał się uzyskiwać dla sprzedawanego za granicą zboża ceny wyższe, niż światowe. Obecne zobowiązanie przyczyni się do zwiększenia możliwości zbytu tureckiego zboża i uzyskania dodatkowych dewiz, które pozwolą wyrównać turecki bilans płatniczy i zapewnią spłatę specjalnego kredytu EPU. Rzecz jasna, że nowy ten uciążliwy warunek pogłębi jeszcze bardziej i tak już nędzne warunki egzystencji drobnych producentów zboża.

produkcja

Turecka produkcja przemysłowa od kwietnia do lipca 1952 r. kształtowała się według następujących danych:

	1951 r.		1952 r.		
	lipiec	kwiec.	maj	czerwiec	lipiec
węgiel					
/w tys.t.metr./	331	413	410	425	-
prąd elektr.					
/w mln kWh/	62,1	71,7	75,9	72,7	75,0
ruda żelaza					
/w tys.t.metr./	22,5	35,3	45,2	44,3	40,0
surówka żelazna					
i ferrostopy					
/w tys.t.metr./	13,2	12,4	17,0	18,3	18,7
stal w sztabach					
i odlewach					
/w tys.t.metr./	12,2	13,8	10,6	13,3	12,4

Koszty utrzymania

Pismo "Republique", wychodzące w Istambule, komunikuje, że zgodnie z danymi statystycznymi Ministerstwa Gospodarki i Handlu, w Turcji wskaźnik cen hurtowych przy końcu maja 1952r. /1938 = 100/ wyniósł 495 w porównaniu z 487 w maju 1951 r. W wymienionym okresie ceny strączkowych wzrosły o 16,4%, żywca - o 26,1%, produktów pochodzenia zwierzęcego - o 18%, paliwa płynnego - o 17,5%, papieru - o 28%. Wskaźnik kosztów utrzymania /1938 r. = 100/ wyniósł w maju 1952 r.: w Ankarze - 356, w Istambule zaś - 377; w porównaniu z poprzednim miesiącem wzrósł on odpowiednio o 4,4% i 7,7%.

/j/

W I E L K A B R Y T A N I A

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Jak wynika z tymczasowych danych, zamieszczonych przez pismo "Financial Times", eksport brytyjski w październiku br. osiągnął £ 230,6 mln /f.o.b./ - w czym reeksport £ 12,1 mln. Import wyraził się cyfrą £ 266,9 mln /c.i.f./ Deficyt w październiku wyniósł zatem £ 36,3 mln w porównaniu z przeciętnym miesięcznym deficytem w trzecim kwartale br. £ 61,1 mln i przeciętnym miesięcznym deficytem £ 72,6 mln w ciągu pierwszych 9 miesięcy br. Kształtowanie się brytyjskich obrotów w październiku i w ciągu pierwszych 10 miesięcy br. przedstawia się następująco /w mln funtów/:

	wrzesień październik		pierwsze 10	
	1952 r.		1951r.	1952r.
eksport /f.o.b./	194,7	230,6	2.239,4	2.266,6
import /c.i.f./	238,3	266,9	3.277,7	2.956,5
deficyt	43,6	36,3	1.138,3	689,9

Przeciętne miesięczne obroty brytyjskie w ciągu trzech kwartałów br. w zestawieniu z październikiem przedstawiały się następująco /w mln funtów/:

	import c.i.f.	eksport f.o.b.	reeksport f.o.b.	nadwyżka importu nad eksportem
1952r. I kwartał	328,1	239,5	18,3	70,4
II "	305,9	209,4	10,1	86,3
III "	262,6	191,3	10,1	61,1
październik	266,9	218,5	12,1	36,3

Eksport do Ameryki Północnej wzrósł w październiku do £ 28,6 mln w porównaniu ze średnią miesięczną trzeciego kwartału wynoszącą £ 23,2 mln i przeciętną półroczną - £ 21 mln. Jednakże przeciętny miesięczny wywóz w ciągu pierwszych 10 miesięcy br. do Ameryki Północnej wynosił £ 22,4 mln wobec £ 23,6 mln w analogicznym okresie 1951 r.

Eksport październikowy do USA podniósł się do £ 14,4 mln wobec £ 11,4 mln miesięcznie w trzecim kwartale i £ 11,8 mln w pierwszym półroczu br., a do Kanady - osiągnął £ 14,2 mln w porównaniu z £ 9,2 mln miesięcznie w pierwszym półroczu i £ 11,8 mln miesięcznie w trzecim kwartale br. W ciągu pierwszych 10 miesięcy br. miesięczny wywóz do USA wynosił £ 12 mln wobec £ 11,7 mln w analogicznym okresie 1951 r. Jednocześnie w tym okresie miesięczny wywóz do Kanady spadł do £ 10,5 mln wobec £ 11,9 mln w 1951 r.

Mimo pewnego polepszenia się sytuacji na odcinku handlu zagranicznego "Financial Times" radzi powstrzymać się z przedwczesnym optymizmem, stwierdzając, że na podstawie wyników październikowych "bardzo niewiele można budować na przyszłość". Spadek importu w ciągu bieżącego roku spowodowany został bowiem w znacznej mierze na skutek zmniejszonego przywozu surowców dla przemysłu włókienniczego - bawełny i wełny. Jednakże w wypadku ożywienia produkcji tej gałęzi przemysłu import może ponownie wzrosnąć, co o tyle jest słuszne, że już w październiku poraz pierwszy od kilku miesięcy nastąpił wzrost wwozu tych surowców. Cały więc problem zrównoważenia bilansu handlowego ewentualnie osiągnięcia nadwyżki może być tylko rozwiązany przy pomocy wzmożonego eksportu. Jednakże przed eksportem brytyjskim powstają coraz poważniejsze trudności wskutek zaostrzającej się konkurencji na rynkach światowych, głównie ze strony Niemiec zachodnich i Japonii. Niemcy zachodnie usiłują opanować rynki krajów Bliskiego Wschodu i Północnej Afryki, stale dotychczas zaopatrywane przez Wielką Brytanię.

W czasie swojej niedawnej podróży do Egiptu, Syrii i Iranu, były hitlerowski minister finansów, Schacht, przygotował grunt dla wzmożenia eksportu zachodnio-niemieckich maszyn i urządzeń przemysłowych do tych krajów na podstawie układów długoterminowych. Zaproponował on również rządowi irańskiemu wykorzystanie części swoich aktywów w złocie na zakupienie w Niemczech zachodnich urządzeń przemysłowych; posłużyłyby one na założenie w Iranie nowych gałęzi przemysłu, pracujących na miejscowej bawełnie i surowcach mineralnych.

W ciągu roku 1951 wartość eksportu z Niemiec zachodnich do Iranu wzrosła dwukrotnie i sięgała 20 mln dolarów. W 1952 roku eksport zachodnio-niemiecki do Iranu nadal wzrasta, choć w powolniejszym tempie.

Korespondent dziennika "Financial Times" stwierdza, że jeśli handel między Niemcami zachodnimi a Iranem rzeczywiście podniesie się do poziomu przewidzianego w niedawno zawartym układzie, to Niemcy zachodnie w roli dostawcy urządzeń przemysłowych całkowicie wyeliminują Wielką Brytanię z rynku irańskiego. W ramach tego układu Trizonia zobowiązała się dostarczyć Iranowi urządzeń elektrycznych, maszyn włókienniczych, motocykli, motorów Diesla, żelaza i stali. Iran będzie eksportował do Niemiec zachodnich głównie surowce.

W roku bieżącym nastąpiły znaczne przesunięcia w geograficznym podziale eksportu z Niemiec zachodnich. Wywóz do Francji i do strefy szterlingowej poważnie spadł. Równocześnie podniósł się eksport do innych kapitalistycznych krajów Europy kontynentalnej, do krajów nie należących do Europejskiej Unii Płatniczej oraz do strefy dolarowej. Poważną konkurencję stanowi Trizonia dla Wielkiej Brytanii na rynkach Brazylii i Argentyny.

W krajach Wschodu i Ameryki Południowej monopole brytyjskie napotykają ponadto na szybko wzmagającą się konkurencję ze strony Japonii.

W początkach września Brazylia zawarła układ z Japonią w sprawie dostaw towarów na ogólną sumę £ 69 mln. Lista towarów, dostarczanych przez Japonię w ramach tego układu obejmuje: przedzę wełnianą, metale kolorowe i żelazne, walcówkę, statki, motocykle, motory elektryczne, urządzenia elektryczne, maszyny włókiennicze, karoserie dla autobusów, maszyny do szycia, odbiorniki radiowe i ich części zapasowe, maszyny i narzędzia rolnicze, cyne, stopy specjalne, środki do tępienia insektów i igły. Prasa brytyjska zaznacza, że w wywozie przewidzianych w układzie towarów zainteresowana jest także Wielka Brytania. Jednocześnie w roku bieżącym stwierdzono silne skurczenie się obrotu towarowego między Wielką Brytanią a Brazylią.

W tym stanie rzeczy coraz częściej odzywają się w Wielkiej Brytanii głosy żądające rozszerzenia stosunków handlowych z krajami obozu pokoju.

Ostatnio na ręce Churchilla przesłane zostało memorandum podpisane przez znanych działaczy związków zawodowych wzywające rząd do zawarcia długoterminowego układu handlowego ze Związkiem Radzieckim. Układ ten ustalałby szeroką wymianę handlową między obydwu krajami.

Memorandum podkreśla, że układ handlowy z ZSRR "stanowiłby gwarancję otrzymania przez nasz kraj ważnych dostaw i zapewniłby pracę brytyjskiemu przemysłowi". Zwraca ono przy tym uwagę premiera na wzrastające koszty utrzymania oraz powiększające się bezrobocie i wyraża przekonanie, że "podjęcie handlu ze Wschodem przewróci dobrobyt w Anglii". Dlatego też nieodzowne jest podjęcie energicznych kroków w celu zawarcia długoterminowego układu handlowego z ZSRR. "Układ ten - piszą przywódcy związkowi - będzie także pozytywnym wkładem w dzieło zachowania pokoju światowego".

Memorandum stwierdza, że podjęcie szerokiej wymiany handlowej ze Związkiem Radzieckim umożliwi o wiele większą stabilizację sytuacji w przemyśle angielskim, niż niepewne zamówienia zbrojeniowe. Przypomina ono, że w czasie ciężkiego kryzysu ekonomicznego w okresie międzywojennym, zamówienia radzieckie dopomogły do uratowania przed katastrofą brytyjską produkcję obrabiarek, a także inne gałęzie przemysłu.

Wśród 77 podpisów, widniejących pod memorandum, znajdują się m.inn. nazwiska wielu funkcjonariuszy centralnych i okręgowych władz związkowych.

F i n a n s e

W październiku br. nadwyżka złota i dolarów strefy szterlingowej wyniosła £ 82 mln, podczas gdy we wrześniu wynosiła ona £ 13 mln, skutkiem czego rezerwy złota i dolarów wzrosły w październiku do £ 1.787 mln wobec £ 1.685 mln w poprzednim miesiącu.

Nadwyżka październikowa obejmuje m.inn. £ 35 mln pomocy zbrojeniowej z USA i £ 37 mln wrześniowej nadwyżki Wielkiej Brytanii w EPU.

Nadwyżka Wielkiej Brytanii w EPU w październiku osiągnęła £ 95 mln, wobec 37 mln we wrześniu i uregulowana została w listopadzie złotem.

W komentarzu na temat poprawy sytuacji dewizowej w październiku "Financial Times", podkreśla, że nadwyżka uzyskana wobec EPU nie jest w stanie wyrównać dotychczasowych strat strefy szterlingowej poniesionych w obrotach w ramach Unii. "Stan rezerw złota i dolarów pozostaje nadal nadzwyczaj niepokojący" konkluduje cytowany dziennik.

Sprawozdawca finansowy dziennika "Times" stwierdza, że fakt posiadania obecnie przez Wielką Brytanię nadwyżki wobec EPU znacznie zwiększa możliwość wprowadzenia dalszych jeszcze bardziej drastycznych ograniczeń importowych z obszaru szterlingowego.

Tym samym ta okoliczność, że poprawa w zakresie rezerw dewizowych koncentruje się niemal wyłącznie na EPU, stanowi właśnie słaby punkt całej sytuacji.

Jak donosi Reuter, rząd brytyjski podał oficjalnie do wiadomości, że konferencja Commonwealth'u rozpocznie się w Londynie w dniu 27 listopada.

Na czele delegacji brytyjskiej będzie stał Churchill. Wszystkie inne rządy - będą reprezentowane przeważnie przez ich premierów.

Pisząc o zadaniach nadchodzącej konferencji dominialnej, polityczny korespondent "Daily Ekspres" precyzuje, że zająć się ona ma przede wszystkim wymienialnością funta szterlinga, wspólnym wystąpieniem wszystkich krajów szterlingowych o podniesienie ceny złota oraz rewizją taryf celnych w ramach bloku szterlingowego; w tej ostatniej kwestii, Wielka Brytania będzie się domagała usunięcia ograniczeń, nałożonych na import towarów brytyjskich przez Australię, Nową Zelandię i Afrykę Południową. Korespondent podkreśla, że Wielka Brytania nie może liczyć na utrzymanie wysokiego stanu zatrudnienia, jeżeli eksport do krajów dominialnych nie osiągnie z powrotem dawnego poziomu. Co się tyczy wymienialności funta to "Daily Ekspres" zapowiada ostre wystąpienie delegacji Afryki Południowej, która - przy poparciu Kanady, Australii i Nowej Zelandii - zażąda jak najrychlejszego przywrócenia wymienialności.

Sprawa przyszłości funta była omawiana w czasie debaty w Izbie Gmin, w trakcie której partia labourzystowska zażądała gwarancji, że nie prowadzi się wymienialności szterlinga. Przemawiając z ramienia Labour Party, Gaitskell, wystąpił przeciwko wszelkim wysiłkom w tym kierunku, utrzymując, że wymienialność funta rozbiłaby do reszty blok szterlingowy i pociągnęłaby za sobą zalanie rynków dominialnych przez towary amerykańskie. Dał on wyraz swym podejrzeniom, że rząd planuje jednak przywrócenie wymienialności. Wypowiedzi Gaitskella obfitowały w momenty antyamerykańskie zwłaszcza w tym ustępach, gdy domagał się on ściślejszego zwarcia krajów szterlingowych oraz opracowania wspólnej polityki importowej i finansowej. Dodał on, że program taki winien, objąć swym zasięgiem całą Europę Zachodnią.

P r o d u k c j a

Jak donosi pismo "Secofi", rząd Churchilla znajduje się w obliczu pogłębiającego się spadku produkcji przemysłowej. W porównaniu ze styczniem br. spadek produkcji w marcu wyniósł 2,5%, w maju 4,5%, w lipcu 7% a we wrześniu aż 9%. Jednym z następstw tego stanu rzeczy będzie wzrost bezrobocia. Przemysłowcy starają się udowodnić, że jedną z przyczyn obniżenia się produkcji są częste anulowania zamówień zagranicznych ze względu na obecne wygórowane ceny artykułów brytyjskich. Jednakże tego rodzaju argumentacja - jak stwierdza "Secofi" ma na celu zahamowanie rozwijającego się ruchu o podwyżkę płac.

Niepokojący dla Wielkiej Brytanii poważny spadek produkcji przemysłowej spowodowany jest zdaniem pisma "World News and Views" również nie brakiem surowców lecz kurczeniem się rynków zbytu. Cytowane pismo podkreśla, że "skutkiem rozbitego podnożenia cen, obcinania subwencji i utrzymywania płac na niskim poziomie, klasa kapitalistyczna spowodowała spadek siły nabywczej społeczeństwa; ilość towarów sprzedanych przez sklepy w drugim kwartale 1952 roku była o 2,5% niższa niż przed rokiem. Jednocześnie rynki zagraniczne, co do których spodziewano się, że wchłoną całą nadwyżkę produkcji uzyskanej ze zubożenia robotników brytyjskich wykazują tendencję kurczenia się skutkiem recesji gospodarczej, konieczności ograniczenia przez narody swych potrzeb wobec kontynuowanego wyścigu zbrojeń i restrykcji importowych".

Omawiając obecną sytuację gospodarczą Wielkiej Brytanii były minister labourzystowski, Wilson, skrytykował rząd za szerzenie fałszywej legendy o rzekomej poprawie sytuacji gospodarczej kraju mówiąc: "Gdy produkcja spada coraz bardziej, nasza gospodarka nie może być zdrowa". Stwierdził on następnie: "Produkcja nasza obniżyła się o 10% w porównaniu z 1951 rokiem; zawitało znowu bezrobocie. Zaniechano praktycznie budowy nowych fabryk, poza zbrojeniowymi. Wysokość inwestycji kapitałowych w brytyjskim przemyśle wynosi na robotnika tylko 1/10 tego, co w Ameryce. Niemcy i Japonia przeznaczają znacznie więcej od nas na nowe urządzenia przemysłowe. Żyjemy kosztem przyszłości, sprzedając ziarno siewne".

Wilson wypowiedział się także za zwiększeniem handlu Wschód-Zachód.

Na zakończenie Wilson powiedział, że sytuacja Wielkiej Brytanii jest trudna, ze względu na wzrastającą obecnie konkurencję innych krajów. "Ze strachem - powiedział - trzeba myśleć o zjadłej konkurencji, z którą spotkamy się ze strony Niemiec, Japonii i USA, w bardzo bliskiej przyszłości.

Również Morrison napiętnował rząd za jego politykę gospodarczą, prowadzącą do masowego bezrobocia, dając wyraz głębokiemu zaniepokojeniu z powodu spadku produkcji w tym właśnie okresie gdy budżet przewidywał rozszerzenie produkcji.

Coraz poważniej dają się odczuć w brytyjskiej produkcji samochodów restrykcje importowe, stosowane przez dotychczasowych odbiorców. Minister zaopatrzenia Duncan Sandys oświadczył w Izbie Gmin, że wskutek "ograniczeń na rynkach zagranicznych" zmniejszy się eksport brytyjskich samochodów. W związku z tym, dyrektor British Motor Corporation, Lord, oświadczył, że "nastąpiło załamanie handlu samochodami".

Według doniesień "Financial Times" ilość eksportowanych miesięcznie samochodów zmniejszała się stale w porównaniu z rokiem ubiegłym, wskutek ograniczeń wprowadzonych na rynkach zagranicznych, a przede wszystkim w Australii, będącej poważnym odbiorcą. Eksport bowiem obniżył się o 3 tys samochodów w ciągu 9 miesięcy br. w porównaniu z analogicznym okresem 1951 r.

Wskutek trudności na rynkach eksportowych, w brytyjskim przemyśle samochodów nastąpiło obniżenie produkcji, w ciągu 8 miesięcy 1952 roku wyprodukowano 279.446 samochodów, podczas gdy w tym samym okresie ubiegłego roku produkcja osiągnęła cyfrę 308.175.

Ponadto cytowany dziennik podkreśla, że również "brytyjski przemysł samolotowy mógłby zwiększyć produkcję i eksport" gdyby miał zagraniczne zamówienia. Zamówienia te są jednak nie wystarczające i jako przyczynę tego "Financial Times" wymienia m.inn. "przewagę konkurencji USA", które rozwinęły eksport samolotów "w ramach pomocy dolarowej", podczas gdy "przemysł brytyjski miał ręce związane".

Jak stwierdził sekretarz związku zawodowego robotników przemysłu chemicznego, Lamb, brytyjski przemysł chemiczny znajduje się w obliczu poważnego obniżenia produkcji. Niektóre bowiem produkty chemiczne są sprzedawane przez Niemcy i Włochy po cenach znacznie niższych od cen brytyjskich. Państwa te, opanowały już niektóre rynki zagraniczne.

Lamb podał, że w Widnes zamknięto oddział chemii organicznej, a w innej fabryce przesunięto robotników z tego oddziału do innych prac.

Lamb, który jest prawicowym działaczem związkowym powiedział: "jeżeli mamy współzawodniczyć, robotnicy muszą także przyczynić się do popchnięcia koła naprzód", zapowiadając w ten sposób przerzucenia kosztów walki konkurencyjnej na barki robotników angielskich.

Komentując wystąpienie Lamba, sekretarz oddziału "Imperial Chemical Industries" w Liverpoolu, powiedział: "Nie ulega dyskusji fakt, że w chwili obecnej cierpimy wskutek ogólnej recesji, jak również na skutek konkurencji niemieckiej".

Pismo "Secofi" donosi, że ogólna recesja gospodarcza Wielkiej Brytanii, a zwłaszcza trwający od przeszło roku kryzys w przemyśle tekstylnym, znajdują odzwierciedlenie we wzrastającej liczbie upadłości. W ciągu trzech pierwszych kwartałów br. zanotowano upadek 304 towarzystw wobec 270 w roku 1951. Oprócz tego liczba towarzystw obłożonych sekwestrem wzrosła z 1.393 do 1.563.

Jednocześnie wzrasta bezrobocie. Według oficjalnych danych Ministerstwa Pracy, liczba bezrobotnych wzrosła między 15 września a 13 października br. o 8.300 osób osiągając w połowie października cyfrę 397.900 osób. Liczba zatrudnionych w podstawowych gałęziach przemysłu zmniejszyła się w ciągu 4 tygodni września o 17.000 osób w tym o 6.000 w transporcie i komunikacji oraz o 1.000 w przemyśle węglowym.

Stopa życiowa

W Wielkiej Brytanii obniżone zostały niedawno przydziały masła na kartki do 2 uncji tygodniowo /1 uncja = ok. 28 gr/ "Daily Worker" pisze, że obecne przydziały masła kartkowego są tak niskie, jak "w czasie szczytowych okresów działalności łodzi podwodnych w czasie wojny" i najniższe od chwili zakończenia II wojny światowej.

"Najwyższe przydziały - pisze dziennik - wynosiły 5 uncji i trwały od kwietnia do września 1950 r. Od tego czasu ustawicznie spadały na: 4 uncje - 1950, 3 uncje - wrzesień 1951, 2 uncje - sierpień 1952".

Brytyjskie ministerstwo żywienia zapowiedziało dalszą podwyżkę cen mięsa, importowanego z Australii. Poprzednia podwyżka nastąpiła w sierpniu, kiedy rząd brytyjski wyraził zgodę na podwyżkę cen baraniny australijskiej o 16,6%. Począwszy od stycznia 1953 r. konsumenci brytyjscy będą płacić o 20% więcej za wołowinę i cielęcinę importowaną z Australii.

/o/

W Ł O C H Y

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Obroty handlu zagranicznego Włoch osiągnęły swój najniższy poziom w sierpniu br. Włoski import w sierpniu spadł w porównaniu z poprzednim miesiącem z 124,8 mldr lirów do 101,5 mldr lirów /w porównaniu do 112,2 mldr lirów w sierpniu ub.roku/. Eksport w tym samym okresie spadł z 67,8 mldr lirów do 57,4 mldr lirów /w porównaniu do 80,3 mldr lirów w sierpniu

ub.roku/. Odpowiednio do spadku wartości obniżyła się też waga importu z 2,54 mln ton na 2,19 mln ton oraz eksportu z 704.318 ton do 567.437 ton. Deficyt bilansu handlowego Włoch wynosił w sierpniu 44 mld lirów w porównaniu do 57 mld lirów w miesiącu poprzednim. Według danych Centralnego Urzędu Statystycznego, import włoski w ciągu 8 pierwszych miesięcy bieżącego roku wyniósł 967,1 mld lirów /w porównaniu do 902,5 mld lirów w analogicznym okresie roku ubiegłego/ eksport zaś w tym samym okresie wynosił 567,3 mld lirów /w porównaniu z 662,4 mld lirów w roku poprzednim/. Ujemne saldo bilansu handlowego w okresie ośmiu pierwszych miesięcy bieżącego roku wyniosło 399,8 mld lirów w porównaniu do 240 mld lirów w tymże okresie roku poprzedniego, przy czym import wzrósł o 7%, podczas gdy eksport spadł o 14%.

We wrześniu bieżącego roku import włoski wynosił 117 mld lirów w porównaniu do 116 mld we wrześniu 1951, eksport zaś 68 mld lirów w porównaniu do 86 mld we wrześniu roku ubiegłego.

Ogółem w ciągu pierwszych trzech kwartałów bieżącego roku wartość importu włoskiego wynosiła 1.085 mld lirów tj. o 99 mld lirów więcej, niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. W tym samym czasie Włochy eksportowały za 635 miliardów lirów, podczas gdy wartość eksportu w pierwszych 9 miesiącach 1951 r. wynosiła 749 miliardów lirów. Eksport więc zmniejszył się w tym czasie o 114 miliardów lirów.

Deficyt bilansu handlowego, który w okresie styczeń-wrzesień 1951 r. wynosił 270 miliardów, wzrósł w r. 1952 /9 miesięcy/ do 450 miliardów. Do końca roku deficyt wzrosło prawdopodobnie do 600 miliardów lirów, t.j. będzie przeszło dwa razy większy, niż w roku 1951.

W obliczu tak poważnego deficytu bilansu handlowego włoskie Ministerstwo Finansów wydało ostatnio zarządzenie w sprawie zwrotu podatków pobranych od eksporterów za towary wywożone do strefy dolarowej. Zarządzenie to działa wstecz od dnia 1.III.52 r. i dotyczy wywozu artykułów takich jak: cement, urządzenia radarowe, traktory, samochody, podwozia, statki handlowe i okręty wojenne, artykuły zbrojeniowe, akordeony, kapelusze, wyroby ze słomy i azbestu. Oczekiwane jest wydanie takiegoż zarządzenia w odniesieniu do tekstyliów.

Omawiając trudności włoskiego handlu zagranicznego na łamach brytyjskiego czasopisma "The Statist", włoski minister handlu zagranicznego, La Malfa, stwierdza, iż układ włoskich stosunków handlowych jest o tyle niekorzystny, że potrzeby importowe kraju pokrywane są towarami możliwymi do zakupu głównie w strefie dolarowej, podczas gdy większość eksportu włoskiego kieruje się do krajów będących członkami EPU. Ograniczony stopień wymienialności walut europejskich na dolary USA jest jedną z poważnych przyczyn trudności ekonomicznych handlu włoskiego. Z tego powodu Włochy są stale wierzycielem EPU. Chcąc obniżyć swoje saldo dodatnie w tej organizacji musiałyby one ograniczyć eksport do krajów EPU, na korzyść obszaru dolarowego. Jednakże - jak stwierdza minister - wobec ograniczonej chłonności rynku wewnętrznego, eksport ma podstawowe znaczenie dla przemysłu, gdy jednocześnie USA chronią się przed napływem towarów europejskich wysokimi cłami protekcyjnymi.

W ten sposób stały deficyt dolarowy wydaje się być nieuniknioną bolączką gospodarki włoskiej. Jedyne wyjście z tej sytuacji minister La Malfa widzi w zliberalizowaniu handlu europejskiego i ściślejszej współpracy między krajami EPU, co jednak wobec ogólnej tendencji panującej w krajach Europy Zachodniej - ograniczenia importu i popieranie - wygląda na wątpliwe do przeprowadzenia. Minister nie wspominał naturalnie o jedynej właściwej drodze do rozwiązania trapiących Włochy problemów gospodarczych - szerokiej współpracy z nieograniczonymi rynkami krajów obozu pokoju.

Produkcja

Produkcja przemysłowa Włoch w sierpniu br., uległa znacznemu spadkowi wynoszącemu 28,9% w porównaniu do lipca. - Globalny wskaźnik produkcji /1938 r. = 100/ spadł ze 147 punktów w lipcu na 117 w sierpniu, przy czym w odniesieniu do przemysłu górniczego odpowiednie cyfry wskaźnika spadły ze 154 na 132 punkty, wskaźnik produkcji wyrobów rzemieślniczych spadł ze 140 na 107 punktów zaś produkcja prądu elektrycznego i gazu spadła w sierpniu z 205 na 187 punktów.

Wynikiem istniejących trudności zbytu na rynku artykułów włókienniczych jest stały spadek produkcji sztucznego włókna, którego wytwórczość opanowana jest przez koncern Snia-Viscosa. Produkcja sztucznego jedwabiu i wełny spadła w pierwszym półroczu 1952 roku w porównaniu z I półroczem 1951 o 31% - z 71.248 t. na 48.874 t.

Również włoski przemysł samochodowy wykazuje spadkową tendencję produkcji, która jest wynikiem w głównej mierze trudności zbytu na rynkach zagranicznych, spowodowanych konkurencją niemiecką. Spadek produkcji samochodów w pierwszych dziesięciu miesiącach bieżącego roku w porównaniu z tymże okresem roku ubiegłego wynosił 11%, ilość wyprodukowanych wozów zmniejszyła się ze 114.447 na 101.620.

Dyrekcja zakładów samochodowych Lancia w Turynie, będących po zakładach Fiata największą fabryką samochodów we Włoszech zapowiedziała w dniu 30 ub.m. ograniczenie ilości godzin z 48 na 42 godziny tygodniowo. Zarządzenie to weszło w życie z dniem 1 listopada br. i według oświadczeń dyrekcji jest spowodowane spadkiem sprzedaży samochodów.

Liczba bezrobotnych w przemyśle włókienniczym zwiększyła się w ostatnich 3-ach latach z 98.000 do 128.000. Liczba robotników zatrudnionych niepełną ilość godzin w tygodniu doszła do 170.000. Ogółem około 60% robotników przemysłu włókienniczego jest całkowicie lub częściowo bez pracy.

Podobna sytuacja panuje w przemyśle odzieżowym. Ilość osób zatrudnionych w przemyśle dziewiarskim spadła z 20.000 w r. 1948 do 9.000 w czerwcu br. W fabrykach obuwia ilość zatrudnionych pracowników zmniejszyła się w tym samym czasie z 42.000 do 27.000. W innych gałęziach przemysłu odzieżowego ilość robotników zmniejszyła się o 40 do 50%, przy czym fabryki wykorzystują tylko 40% swego potencjału produkcyjnego.

Poważnym kryzysek dotknięty został okręg przemysłowy Turynu. Na odbytym w Turynie kongresie miejscowej Izby Pracy sekretarz Izby - Sulotto oświadczył, że liczba bezrobotnych w Turynie wzrosła w ostatnich trzech miesiącach z 60.000 do 65.000. Około 30.000 robotników pracuje tylko 32 godziny tygodniowo. Równocześnie ilość upadłości i protestów wekslowych mniejszych przedsiębiorstw podwoiła się w porównaniu z ubiegłym rokiem. Sulotto oświadczył dalej, że sytuacja ta jest wynikiem polityki zbrojeniowej rządu, która zaakcentowała kontrasty pomiędzy potencjałem produkcji i zdolnością nabywczą obywateli.

W nielepszej sytuacji niż przemysł, znajduje się rolnictwo włoskie. Instytut Gospodarki Rolnej ogłosił dane wskazujące na zaostrzenie się kryzysu.

Według danych tych, zbiór zboża w 1951 r. zmniejszył się o 12.710.000 kwintali w porównaniu z 1950 rokiem, zbiór ryżu o 876.000 kwintali, kukurydzy o 1.611.000 kwintali i bob-u o 1.730.000 kwintali.

Dzięki zwiększeniu produkcji roślin przemysłowych, jak len, konopie, buraki cukrowe, tytoń itp. wskaźnik produkcji rolnej wzrósł do 102 w porównaniu z rokiem 1938, jednakże wyżka ta jest nieznaczna, biorąc pod uwagę wzrost ludności w tym samym okresie o 7,5%.

Pisząc o warunkach bytowych przeciętnej rodziny chłopskiej dziennik "Avanti" stwierdza, że średni dochód waha się w chwili obecnej pomiędzy 300 - 400 lirów dziennie /we Włoszech istnieje około 4 mln małych gospodarstw rolnych/.

Równocześnie z kryzysem rozwija się proces likwidacji małych gospodarstw rolnych w związku z olbrzymimi ciężarami podatkowymi. W samej prowincji Imperia, sprzedano na licytacji w ubiegłym roku, wskutek niezapłacenia podatków około 500 małych i średnich gospodarstw.

Przemawiając w Senacie podczas debaty nad budżetem Ministerstwa Rolnictwa, Senator komunistyczny Cerruti, stwierdził, że z urzędowych danych wynika, iż, przyjmując wartość produkcji rolnej na jednego mieszkańca w latach 1910-1914 za 100, wartość ta spadła w latach 1935 - 1939 do 94,6 a w roku 1951 do 95,6 pomimo, że w ostatnim okresie osiągnięto znaczne postępy techniczne i udzielono dużych dotacji rządowych wielkim właścicielom ziemskim.

Senator Cerruti stwierdził, że celem przezwyciężenia kryzysu konieczną jest prawdziwa reforma rolna, która by wyeliminowała pasożytniczą klasę wielkich właścicieli dając ziemię milionom chłopów przy równoczesnym przeprowadzeniu szeroko zakrojonych prac melioracyjnych i rozwinięciu mechanizacji rolnictwa.

Jednocześnie zaostrza się we Włoszech walka biednych chłopów i robotników rolnych o wprowadzenie w życie powyższej reformy, która w tych okolicach łączy się z problemem melioracji ziemi i kwestią zatrudnienia przy robotach melioracyjnych robotników rolnych pracujących obecnie tylko 2 do 4 miesięcy w roku. Liczne grunty obszarnicze, które mają być wywłaszczone, zostały zajęte przez chłopów domagających się od władz przyspieszenia decyzji o wywłaszczeniu tak np. w okolicach Argenta została zajęta przez chłopów większość terenów rolnych.

Trwa również walka chłopów w Kalabrii. W gminie Gioiosa Superiore biedni chłopci zajęli setki hektarów ziemi i obsiali je.

W Scicli /Sycylia/ chłopci po dłuższym okresie walk, uzyskali prawo do pozostania na ziemiach jednego z wielkich obszarników, uprawianych przez nich już od kilku lat. Majątek obecnie ma być wywłaszczony i władza przeprowadzająca "reformę rolną" chciały najpierw - usunąć z niego chłopów.

F i n a n s e

Wynikiem wrześniowego obrachunku Włoch z Europejską Unią Płatniczą był deficyt włoski wynoszący \$ 7.663.000, który wpłynął na zmniejszenie się ogólnego salda dodatniego Włoch w EPU, tak, że na koniec września wyniosło ono \$ 205.052.000 w porównaniu do \$ 212.715.000 na koniec sierpnia.

Salda wierzycielskie w stosunku do Włoch wykazały we wrześniu następujące państwa będące członkami EPU/w tys dolarów/ Belgia - 883, Francja - 2.633, Grecja - 1.379, Islandia - 10, Portugalia - 134, Szwecja - 864, Turcja - 122. Dłużnikami Włoch w ramach EPU były w tymże okresie /w tys dolarów/ - Austria - 1.738, Dania - 1.452, Niemcy zachodnie - 5.751, Norwegia - 1.796, Holandia - 1.359, Szwajcaria - 908, Wielka Brytania - 684.

W październiku br. deficyt włoski w EPU pogłębił się, wynosząc na dzień 31.X.52 r. \$ 21,4 mln. Ogółem należności włoskie w EPU zmniejszyły się, wynosząc według stanu na ten sam dzień \$ 183,6 mln, wobec 205 mln na koniec września.

Obieg banknotów Banku Włoskiego zwiększył się w sierpniu bieżącego roku o 9.012 mln lirów wobec zniżki 214 mln w sierpniu 1951 i o 3.182 liry w sierpniu 1950 r.

We wrześniu obieg biletów bankowych uległ dalszemu zwiększeniu, do wysokości 23.845 mln lirów, w porównaniu do 20.601 mln na koniec sierpnia z.zn. zwyżka wynosiła 3.244 mln, w porównaniu do wzrostu wynoszącego 267 mln w sierpniu 1951.

Stopa życiowa

Koszty utrzymania włoskich mas pracujących ulegają stałej zwyżce. Podczas, gdy przeciętna płaca miesięczna pracowników przemysłu i handlu jak również urzędników państwowych i prywatnych wzrosła z 650 lirów w r. 1938 do 27.840 lirów w r. 1952, t.j. ponad 42 razy, ceny artykułów żywnościowych wzrosły 64 razy, odzież 84 razy, opłaty za usługi komunalne 47 razy, inne koszty 68 razy. W 1938 r. wydatki na artykuły żywnościowe tzw. "rodziny typowej" złożonej z 4 osób /ojciec, matka i 2 dzieci/ wynosiły 75% przeciętnej pensji, w r. 1952 wynoszą one 116% pensji. Ceny artykułów spożywczych wzrosły w okresie od 1938 r. do 1952 w następujący sposób: cukier, wino, owoce - 52 razy, chleb, makaron, ryż - 56 razy, kartofle, jarzyny, konserwy - 60 razy, olej, ser, mleko, masło, jaja - 75 razy, mięso wędliny, ryby - 100 razy.

Wzrost kosztów utrzymania ma miejsce niemal do dnia. Walnie do tego przyczyniają się zarządzenia rządowe. Tak np. ostatnio Ministerstwo komunikacji postanowiło zezwolić towarzystwom miejskich i podmiejskich środków transportowych w całych Włoszech na podniesienie cen biletów oraz opłaty za przewóz towarów o 4%. Decyzja ta została powzięta w związku z protestem niektórych towarzystw, które oświadczyły, że nie są w stanie płacić nowego podatku w wysokości 7% na utworzenie "funduszu bezrobotnych". w ten sposób postanowiono przełożyć na szerokie masy ludności ciężar tego podatku. Wzrost cen biletów w rzeczywistości będzie dużo większy, ponieważ nie mogą np. podwyższyć cen biletów tramwajowych o 4%, dla "zaokrąglenia" podwyższono je dużo więcej.

Lamowskie kraje kapitalistyczne

AFGANISTAN

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Afganistan jest zacofanym krajem rolniczym o słabo rozwiniętym przemyśle. Towarowa struktura eksportu i importu świadczy o kolonialnym charakterze jego handlu. Afganistan eksportuje artykuły rolnicze i produkty hodowli, a importuje konsumpcyjne towary przemysłowe. Słabo rozwinięty przemysł afganistański może zaspokoić zapotrzebowanie ludności na artykuły pierwszej potrzeby zaledwie w 10-15%. Zbyt takich towarów jak karakuły i owoce, będących podstawowymi artykułami produkcyjnymi kraju ze względu na małą chłonność miejscowego rynku możliwy jest tylko na rynkach zagranicznych. Wywóz surowców rolniczych stanowi ważne źródło dochodów Afganistanu.

Handel zagraniczny Afganistanu w ciągu kilku ostatnich lat ilustrują następujące dane / w mln.afgani/:

	<u>Import</u>	<u>Eksport</u>	<u>Saldo</u>
1939/40	322,0	411,0	+ 89,0
1942/43	344,6	225,2	-119,4
1943/44	308,0	460,0	+152,0
1944/45	340,1	578,5	+238,4
1945/46	627,0	780,2	+153,2
1946/47	689,0	760,0	+ 71,0
1947/48	698,0	900,0	+202,0
1948/49	733,3	692,0	- 41,3
1949/50	751,7	708,3	- 43,4
1950/51 ^{x/}	710,0	870,0	+160,0

x/ dane opracowane na podstawie afganistańskiego importu i eksportu w ciągu 8 miesięcy.

Z przytoczonych danych wynika, że import Afganistanu wzrósł w 1950/51 r. według wartości o 120,5% w porównaniu z 1939/40 r. a eksport - o 111,7%. Tłumaczy się to nie wzrostem ilości towarów importowanych i eksportowanych, lecz wzrostem cen i spadkiem siły nabywczej afgani, co potwierdzają również dane dotyczące struktury afganistańskiego eksportu i importu. Struktura towarowa handlu zagranicznego kształtowała się w sposób następujący:

	<u>1939/40</u>	<u>1950/51</u>
E K S P O R T		
Karakuły /tys.szt./	2.280,0	2.451,2
skórki kozie i owcze /tys.szt./	679,0	535,7
inne skórki /tys.szt./	-	120,2
wełna /tys.szt./	5,2	2,6
jelita /tys.pęczków/	749,0	751,0
dywany /tys.m2/	82,0	153,3
bawełna /tys.ton/	5,8	1,3
świeże owoce /tys.ton/	19,3	29,0
suszone owoce /tys.ton/	19,0	24,8

I M P O R T /w tonach/		
tkaniny bawełniane ...	5.601,8	5.909,0
tkaniny wiskozowe i wełniane	559,2	317,3
herbata	1,9	2,3
cukier /tys.ton/	4,8	5,3
benzyna /tys.ton/	9,4	9,2
oleje	525,1	560,0
samochody ciężarowe		
i osobowe /szt/	232	432
skóry wyprawione	155	129
wyroby skórzanе	120	98
materiały budowlane ..	521	1.176
naczynia	873	478
artykuły spożywcze ...	1.125	915
wyroby z metali żelaznych	2.250	925

Z przytoczonych danych wynika, że eksport i import najważniejszych towarów zasadniczo nie zmienił się w 1950/51 r. pod względem ilości w porównaniu z 1939/40 r., podczas gdy według wartości obrotu handlowe Afganistanu zwiększyły się w tym okresie ponad dwukrotnie.

Udział karakułów i owoców w eksporcie kraju osiągnął wg. wartości /w %/:

	<u>karakuły</u>	<u>owoce świeże i suszone</u>
1939/40	40,2	30,6
1948/49	48,8	38,6
1949/50	40,5	35,0
1950/51	56,2	40,0
Przeciętnie za okres		
1948/49 - 1950/51 . .	48,5	37,9

Udział karakułów i owoców w eksporcie Afganistanu wyniósł w ciągu ostatnich 3 lat - 86,5%.

Udział najważniejszych towarów w imporcie afganistańskim wyniósł według wartości /w %/:

	1939/40	1948/49	1949/50	1950/51
tkaniny bawełniane	33,3	27,0	36,5	34,8
herbata	4,9	9,5	9,6	12,1
samochody	3,9	3,0	9,5	3,1
cukier	8,9	6,8	9,1	7,2
produkty naftowe ..	11,3	3,4	4,5	6,1

Afganistan eksportuje swoje towary zaledwie do 5 krajów, importuje zaś z 18 - 20 krajów. Struktura geograficzna eksportu i importu najważniejszych towarów kształtowała się w 1950/51 roku w porównaniu z 1939/40 r. następująco/w %/:

	1939/40	1950/51
<u>Eksport</u>		
<u>karakuły</u>		
U.S.A.	25,0	100,0
<u>świeże owoce</u>		
Pakistan	100,0	70,0
Indie		27,0
<u>suszone owoce</u>		
Pakistan	100,0	31,0
Indie		67,6
<u>wełna</u>		
Indie	11,2	61,8
Pakistan		13,0
U.S.A.	-	23,0
<u>bawełna</u>		
Indie	41,0	77,0
<u>Import</u>		
<u>tkaniny bawełniane</u>		
Indie	23,8	22,0
Pakistan		12,0
U.S.A.	0,8	11,5
Japonia	22,3	8,1
<u>benzyna</u>		
Indie i Burma	47,7	90,4
<u>cukier</u>		
Indie	36,8	27,3
U.S.A.	-	6,1
<u>herbata</u>		
Indie	57,0	88,1
<u>samochody ciężarowe i osobowe</u>		
U.S.A.	100,0	100,0

Produkcja

Przemysł fabryczny Afganistanu rozwinięty jest bardzo słabo. W kraju istnieje kilka fabryk włókienniczych, cukrownia, fabryka konserw, zapalek i kilka innych. Nie ma natomiast w Afganistanie zakładów przemysłu ciężkiego. Produkcja przemysłu afganistańskiego zaspakaja zapotrzebowanie kraju na tekstylia zaledwie w 12%, na cukier w 25%, na zapalki w 15%. Pomimo istnienia stosunkowo dużej ilości rozmaitych bogactw naturalnych afganistański przemysł górniczy znajduje się w początkowym stadium swojego istnienia. Afganistan posiada złoto, srebro, ropę naftową, węgiel kamienny, sól, miedź, cynę, ołów, azbest, siarkę, grafit, talk, cynk, chrom, rudę żelazną, kamienie szlachetne i półszlachetne itd. Roczna produkcja soli w Afganistanie wynosi 25 000 ton. Ogólna produkcja węgla owiągnię 20 000 ton. W 1950 r. rozpoczęto produkcję talku i rudy chromu, które są eksportowane. Wydobycie złota wynosi rocznie około 50 kg.

Finanse

Sytuacja finansowa Afganistanu jest niezwykle niepomysłna. W Afganistanie nie publikuje się danych o budżecie państwowym, jednakże z wypowiedzi prasy wynika, że wydatki państwa poczynając od 1939 r. wzrosły dwukrotnie. 43% wydatków budżetowych przeznaczają się do dyspozycji Ministerstwa Wojny. Departament rolnictwa dysponuje 1% budżetu, a Ministerstwo Górnictwa - 1,5%. Część dochodowa budżetu na 1951/52 wynosi wg. prasy afganistańskiej około 400 mln. afgani. Od 1946 r. kiedy to deficyt budżetowy wyniósł 150 mln. afgani niedobór ten z roku na rok wzrasta coraz bardziej. Wydatki budżetowe pokrywane są przede wszystkim podatkami i opłatami celnymi. W tym celu np. w 1949 r. podwyższono cła importowe o 80%. Pokrycie deficytu następuje również przez zwiększenie emisji pieniędzy papierowych, których w 1944 r. było w obiegu 450 mln. afgani, w 1948 - 800 mln., a w 1951 r. - ponad 1 100. mln. Prowadzi to do spadku siły nabywczej afgani i wzrostu cen.

Stopa życiowa

Stopa życiowa afganistańskich mas pracujących, która była zawsze bardzo niska, w ostatnich czasach spadła szczególnie znacznie. Pismo afganistańskie "Vatan" podało, że "w ciągu ostatnich 13 lat ceny artykułów spożywczych i przemysłowych w kraju wzrosły sześciokrotnie", podczas gdy płace zwiększyły się w tym samym okresie zaledwie 2 - 3 razy. W zakładach przemysłowych nie ma mowy o jakiegokolwiek higienie i bezpieczeństwie pracy; robotnicy nie mają prawa do płatnych urlopów.

Nie lepiej wygląda sytuacja chłopów. Rolnictwo afganistańskie prowadzone jest w sposób bardzo prymitywny. Chłop zmuszony jest oddawać większą część swoich dochodów za prawo dzierżawy ziemi. "Vatan" z 7 lutego 1952 r. informuje, że

dochód pięcioosobowej rodziny chłopskiej w okolicy Kabulu, posiadającej 10 dżeribów gruntu wyniósł w 1938/39 r. 2 500 afgani, a w 1951/52 - w wyniku wzrostu cen - podniósł się do 10 080 afgani tj. w ciągu 13 lat wzrósł o 400%. Jednakże wydatki, które w 1938/39 r. wyniosły 2 577 afgani pochłonęły w 1951/52 - 12 662 afgani. Wynika stąd, że przed 13 laty wydatki i dochody były mniej więcej równe, zaś w 1951/52 wydatki przewyższyły dochody o 2 584 afgani. Pismo kończy stwierdzeniem, że "poziom życiowy chłopów obniżył się w ciągu tych lat o 25%".

Ciężka jest również sytuacja urzędników państwowych, którym wprawdzie w czerwcu 1951 r. podniesiono pensje o 15 do 100%, lecz równocześnie podwyższenie ceł na wszystkie towary importowane, wywołało zwyżkę cen żywności i artykułów pierwszej potrzeby.

/3/

B U R M A

Sytuacja gospodarstwa

Handel zagraniczny

Według biuletynu statystycznego ONZ, handel zagraniczny Burmy w 1951 r. w porównaniu z rokiem 1950 kształtował się następująco /w mln.rupii/:

	Import		Eksport		S a l d o	
	1950	1951	1950	1951	1950	1951
Ogółem	529,7	652,3	750,1	982,6	+220,4	+ 330,3
I kwartał	110,3	165,8	97,3	252,3	- 13,0	- 86,5
II "	83,7	128,7	260,6	299,9	+176,9	+ 171,2
III "	140,1	191,2	214,3	250,7	+ 74,2	+ 39,5
IV "	195,6	166,6	177,9	179,7	- 17,7	+ 13,1

P r o d u k c j a

Przewodniczący misji amerykańskiej do realizacji 4 punktu "programu Trumana" na Bliskim i Dalekim Wschodzie, Andrews, oświadczył, iż po przyjęciu amerykańskiej "pomocy" technicznej rządu Indonezji i Burmy powinny konsekwentnie wejść z kolei w ramy paktu Pacyfiku. Andrews miał zaproponować rządowi burmańskiemu utworzenie amerykańskiej "służby technicznej" przy Ministerstwach Gospodarki Rolnictwa i Transportu oraz Spraw Wewnętrznych. USA pragnęłyby w ten sposób kontrolować rolnictwo, przemysł, transport i administrację Burmy, zapewniając sobie surowce rolnicze i przemysłowe, niezbędne dla swej gospodarki.

F i n a n s e

Preliminarz budżetowy Burmy na rok 1952/53 przewiduje saldo dodatnie w wysokości 44,5 mln.kyatów. Nadwyżkę budżetową rząd zamierza przeznaczyć na częściową realizację rozmaitych "planów" gospodarczych, których koszt wyniesie globalnie 476,5 mln. kyatów /1 kyat = 1,5 rupii/.

/a/

C H I L E

Sytuacja gospodarczaHandel zagraniczny

Import Chile w I kwartale 1952 r. osiągnął 396,6 mln. złotych peso^{x/} w porównaniu z 349,0 mln. zł. peso w analogicznym okresie 1951 r., eksport zaś wyniósł 399,6 mln. zł. peso wobec 324,1 mln. zł. peso. W wyniku tego bilans handlowy zamknął się w I kwartale b.r. saldem dodatnim w wysokości 3 mln. zł. peso, w porównaniu z deficytem 24,9 mln. zł. peso w tymże kwartale ubiegłego roku. Obroty zagraniczne Chile w ciągu pierwszego półrocza 1952 przedstawiały się następująco /w mln. złotych peso^{x/}/:

	Import		Eksport	
	1951	1952	1951	1952
Wielka Brytania	41,5	79,2	59,5	94,3
Egipt	7,4	...	14,2	18,0
Indie	4,9	4,6	...	5,1
U.S.A.	365,2	425,6	439,6	441,8
Niemcy zachodnie	26,4	50,7	36,4	60,5
Belgia	5,1	6,1	14,2	30,0
Francja	11,7	16,1	38,9	21,6
Włochy	5,2	6,2	33,1	36,9
O g ó ł e m :	667,4	810,1	794,4	935,0
miedź rafinowana	...	...	321,8	400,3

Ciężka sytuacja na odcinku dewiz zmusiła rząd do zastosowania poważnych ograniczeń importowych. Zezwala się obecnie jedynie na wwóz najbardziej koniecznych dla gospodarki towarów. Skutkiem braku waluty w kraju, regulowanie należności na rzecz dostawców zagranicznych dokonywane jest przez chilijski Bank Emisyjny w bardzo powolnym tempie, zmuszając dostawców zagranicznych do długiego wyczekiwania na otrzymanie swych należności.

F i n a n s e

Agencja "Agefi" informuje, że obecne zadłużenie państwowe Chile wynosi 8 mld. peso. Przewiduje się, że celem pokrycia deficytu rząd będzie zmuszony do zaciągnięcia pożyczki wewnętrznej, nie może bowiem wchodzić w rachubę podwyższenie i tak już zbyt wyśrubowanych podatków i zwiększenie emisji banknotów grożącego inflacją. W chilijskich kołach oficjalnych liczy się na to, że towarzystwa amerykańskie eksploatujące chilijską miedź i saletrę udzielą nowemu rządowi Ibaneza pomocy finansowej, wzamian za co rząd zawrze z nimi długoterminowe umowy, zezwalające na eksploatację bogactw naturalnych kraju. W jednym ze swych przemówień prezydent Ibanez

x/ 1 złoty peso = 20,6 ₰ USA /według parytetu 1948 r./

stwierdził, że kraj stoi w obliczu nadzwyczaj ciężkiej sytuacji gospodarczej.

S t o p a ż y c i o w a

Dziennik "Democracia" donosi o ciężkim położeniu mas pracujących kraju. Stały wzrost cen i obniżka realnych płac zwiększają niedostatek robotników. Od roku 1947 do 1952 cena 1 kg chleba wzrosła z 4,8 do 13 peso, fasoli - z 6 do 28 peso, masy - z 48 do 148 peso, ryżu - z 3,8 do 18 peso itd. Tylko w okresie 8 pierwszych miesięcy b.r. ceny artykułów spożywczych podniosły się o ca 50%.

/o/

H O N G - K O N G

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Struktura geograficzna importu i eksportu Hong-Kongu w I półroczu 1952 r. wyglądała następująco /w tysiącach dolarów hongkońskich/:

K r a j	I m p o r t		E k s p o r t	
	1951	1952	1951	1952
Australia	51.856	23.298	36.257	8.828
Belgia	71.836	42.894	7.316	2.753
Malaje Brytyjskie	335.663	74.506	499.968	226.445
Kanada	56.517	47.757	10.924	8.541
Chiny /bez Tajwanu/	455.416	347.059	1.186.416	166.173
Indie	112.672	39.962	16.917	4.573
Indonezja	45.929	15.775	142.806	177.032
Japonia	215.876	236.971	135.330	46.091
Macao	55.586	34.884	129.394	42.678
Holandia	59.172	53.639	25.663	15.532
Pakistan	111.203	65.846	133.896	38.816
Sjam	59.595	122.874	40.537	141.091
W.Brytania	285.428	233.901	124.442	45.178
U.S.A.	188.112	126.094	77.488	85.729
Ogółem:	2.593.218	1.854.831	2.827.104	1.309.834

Jak wynika z powyższej tabeli handel zagraniczny Hong-Kongu odcięty od swego naturalnego rynku chińskiego nadal maleje.

Doroczne sprawozdanie Dyrekcji Ceł w Hong-Kongu podaje, iż w roku 1951/52 import spadł o 13%, a eksport z górą o 30% w porównaniu z rokiem 1950/51".

Według źródeł brytyjskich wartość importu w sierpniu spadła do 280 mln. \$ HK, wobec 308 mln. \$ HK w lipcu, eksport - 229 mln. \$ HK, wobec 263 mln. \$ HK.

/o/

I N D O N E Z J A

Sytuacja gospodarczaHandel zagraniczny

Handel zagraniczny Indonezji w I półroczu 1952 kształtował się następująco:

	I półrocze		czerwiec	
	1951	1952	1 9 5 2	
	- tys.t.	- tys.t.	- tys.t.	mln.rupii
Eksport ogólnie	4.278,7	4.029,3	205,0	598,8
kauczuk				
z plantacji	79,3	127,0	9,6	64,4
z gospodarstw	296,2	228,9	29,8	128,6
ropa naftowa i jej produkty	3.058,9	2.985,9	524,2	151,0
ruda cynowa /wg.zawartości metalu/	16,3	15,0	2,9	...
kopra	181,6	208,6	39,3	61,6
makuchy koprowe	27,1	31,9	5,8	4,6
olej palmowy ..	27,6	43,2	12,9	37,7
kernel /ziarna orzechu kokosowego/	6,9	13,3	5,0	7,4
herbata	21,3	18,3	3,4	23,2
kawa	9,2	6,2	2,5	26,1
orzeszki ziemne	9,6	11,1	5,7	8,7
gałka muskatulowa	0,8	0,9	0,1	0,6
pieprz	1,1	1,5	0,4	11,0
tytoń	10,5	6,5	1,7	33,5
włókna twarde .	4,8	11,4	2,3	11,0
kapok	2,6	1,8	0,4	3,0
skóry	1,9	1,2	0,3	4,8
kopal	3,5	1,8	0,2	0,7
chinina	3,2	1,8	0,2	1,5
tarcica	6,3	1,5	46,7	59,0
trzcina	1,3	1,9	11,0	10,1
Import ogólnie	1.095,7	1.128,0	176,9	748,6
ryż luskany ...	145,7	425,0	47,8	95,6
mąka pszenna ..	46,2	90,4	24,7	41,4
ryby i produkty rybne	2,6	8,9	19,9	26,9
mięso, masło, ser	12,3	15,9	3,0	13,5
warzywa, owoce..	8,9	10,3	1,4	2,9
korzenie	7,0	4,1	0,5	9,8
tytoń i wyroby tytoniowe	3,1	4,0	0,6	9,5

spirytus rek- tyfikowany	3,5	3,6	0,6	2,1
chemikalia,				
lekarstwa	18,5	23,4	4,3	26,2
barwniki	2,7	1,6	0,3	3,8
nawozy sztuczne	21,3	47,0	7,2	7,8
tkaniny baweł- niane	28,0	20,7	3,0	71,4
przędza baweł- niana	3,3	3,1	0,7	15,1
odzież	1,5	3,5	0,8	21,6
worki jutowe ..	3,4	8,0	2,1	9,4
cement	48,3	89,0	18,4	6,8
nafta i produkty naftowe	494,0	23,7	6,7	9,5
metale żelazne i wyroby z nich	51,6	54,1	9,7	27,0
maszyny i dźwigi	11,0	15,2	3,2	50,2
maszyny rolnicze	1,0	1,5	0,3	1,5
maszyny do li- czenia	0,3	0,7	0,1	7,5
samochody, auto- busy i części	6,4	10,2	1,2	16,8
motocykle, rowery	4,6	8,3	1,5	19,8
aparaty foto- graficzne	1,5	2,1	0,3	5,4
aparaty radiowe	0,1	0,4	0,1	2,0
naczynia cera- miczne szklane i porcelanowe	8,3	26,5	2,2	5,2
naczynia kuchen- ne z żelaza i aluminium	8,6	8,8	1,3	6,8
makulatura gaze- towa	9,4	16,2	2,9	7,5

Ogólna wartość eksportu w I półroczu 1952 r. wyniosła 5.136,8 mln. indonez.rupii, a importu - 4.525,8 rupii. Po uwzględnieniu zaś wartości importu i eksportu w lipcu, otrzymana ogólna wartość eksportu za 7 miesięcy 1952 - 6.075 mln.indonez. rupii, a importu - 7.098 mln.indonez.rupii.

„/g "Eildienst f.d. Aussenhandel" Indonezja poszukuje przede wszystkim następujących towarów: tekstylia, zwykłe tkaniny tropikalne o tubylczych wzorach, papier, artykuły biurowe, atramenty, /w opakowaniu tropikalnym/, żelazo, metale, /narzędzia, drobnica żelazna, motory, aparaty pomiarowe, blacha stalowa i żelazna etc./, agregaty elektryczne dostosowane do warunków tropikalnych, kolejki wąskotorowe, lekarstwa, poszukiwane są również pomoce szkolne z objaśnieniami w językach Indonezji.

/a/

MEKSYK

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Obroty zagraniczne Meksyku w ciągu pierwszych 4 miesięcy b.r. przedstawiały się następująco /w mln.peso meksykańskich/:

	<u>styczeń - kwiecień</u>	
	<u>1951r.</u>	<u>1952 r.</u>
eksport	1.649	1.638
import	2.060	2.159
saldo	= 411	= 521

Według tymczasowych informacji pisma "Financial Times", eksport meksykański w ciągu I półrocza 1952 r. osiągnął wartość 2.758 mln.peso kierując się do 22 krajów. Stany Zjednoczone nadal zajmowały czołowe miejsce w eksporcie tego kraju. Najpoważniejszymi pozycjami wywozu były minerały i ropa naftowa, następnie bawełna i kawa. Również w imporcie meksykańskim, co do którego brak danych za I półrocze 1952 - cytowane pismo donosi o utrzymaniu się USA na pierwszym miejscu.

W celu wzmożenia wywozu towarów, rząd meksykański obniżył cła eksportowe i dodatkowy podatek eksportowy w odniesieniu do znacznej ilości towarów /między innymi wchodzi tu tkaniny bawełniane, owoce cytrusowe, ryby, ołów, cynk/. Przewiduje się, że pierwsze miejsce w tegorocznym eksporcie meksykańskim zajmą metale.

Wywóz tkanin bawełnianych, skutkiem kryzysu w przemyśle włókienniczym, spadł np. w ciągu 4 miesięcy b.r. o 37% w porównaniu z analogicznym okresem 1951 r. Charakterystycznym faktem dla polityki handlowej Meksyku jest dążność do rozszerzenia wymiany z krajami europejskimi. W 1951 r. obroty meksykańskie z tymi krajami, zwłaszcza z Wielką Brytanią i Francją, powiększyły się znacznie w porównaniu z 1950 r. W rezultacie, udział USA w eksporcie Meksyku spadł z 86% w 1950 r. do 70% w 1951 r., a w imporcie - z 88% do 81%.

Stopa życiowa

Ceny detaliczne w Meksyku wzrastały w ciągu ostatnich 5 lat przeciętnie o 13% rocznie. W rezultacie tego wskaźnik kosztów utrzymania przy końcu 1951 r. podniósł się do 432,7, podczas gdy wskaźnik płac w tym okresie wzrósł tylko do 181 /1939 r. = 100/. O wzroście kosztów utrzymania w Meksyku w ciągu 1952 r. świadczą następujące dane /1939 = 100/:

Ogólny wskaźnik cen hurtowych Wskaźnik cen art. spożywczych Ogólny wskaźnik kosztów utrzymania

styczeń	344,2	442,6	440,4
luty	399,7	448,6	449,9
marzec	403,5	453,6	448,8
kwiecień	406,6	457,0	451,3
maj	405,5	460,5	457,8
czerwiec	405,3	465,9	463,9

Jak donosi pismo "Aussenhandels Nachrichten", od wybuchu wojny w Korei ceny artykułów spożywczych i innych towarów konsumcyjnych podniosły się o 50%. Według oświadczenia przewodniczącego Związku Zawodowego Włókniarzy, 60% robotników tej gałęzi przemysłu znajduje się obecnie bez pracy. W grudniu 1951r. ustalona została minimalna płaca, wynosząca dla robotników zatrudnionych w przemyśle 6,66 peso, a dla robotników rolnych - 5 peso dziennie. Meksykańskie związki zawodowe walczą jednak o uzyskanie 10 peso dziennie, płace bowiem ponad połowy robotników meksykańskich kształtują się na poziomie niższym od minimum potrzeb życiowych.

/o/

PAKISTAN

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

W sierpniu b.r. bilans ujemny pakistańskiego handlu zagranicznego /firmy prywatne/, wyniósł 25,8 mln.rupii pakistańskich. Wartość eksportu wyniosła 91,7 mln.rupii /wobec 69,8 mln. rupii w lipcu/, a importu 120,2 mln.rupii /136,7 mln.rupii w lipcu/. Widać więc pewne rezultaty drastycznych ograniczeń importowych wprowadzonych w b.r., a które dotyczyły przede wszystkim dóbr konsumcyjnych.

Firmy pakistańskie importowały w sierpniu b.r. następujące ważniejsze towary /w mln.rupii/:

tkaniny bawełniane	17,0
przędza bawełniana	11,1
maszyny	14,0
metale i rudy	14,0
nafta i artykuły	
pochodne	8,8
środki łączności .	6,9
chemikalia, farmace-	
utyki	4,7

Natomiast wywóz ważniejszych towarów kształtował się następująco /w mln. rupii/:

	sierpień	lipiec
bawełna	67,6	43,2
juta	12,5	10,2
włna	4,7	5,7
skóry	1,5	1,8
herbata	1,7	4,0

Poważny wzrost wartości wywozu bawełny niewątpliwie jest wynikiem całkowitego zniesienia we wrześniu opłat eksportowych przy wywozie bawełny krótkowłóknistej oraz 50%-owego zmniejszenia opłat w odniesieniu do bawełny długowłóknistej.

Mimo to handel zagraniczny Pakistanu znajduje się w dalszym ciągu w impasie spowodowanym spadkiem cen surowców i wzmożonym przywozem dóbr inwestycyjnych. Jednym z korzystnych sposobów wyjścia na system umów kompensacyjnych. Niedawno zawarł taką umowę z ZSRR, w ramach której Pakistan dostarczy 22 000 ton juty i 13 150 ton bawełny wzamian za 150 000 ton pszenicy z ZSRR.

S t o p a z y c i o w a

Katastrofalnie złe zbiory spowodowały wzrost kosztów utrzymania zwłaszcza w Lahorze, Rawalpindii, Paljapurze i Multanie, gdzie ceny pszenicy i jęczmienia w sierpniu wzrosły dwukrotnie w porównaniu z sierpniem 1951. Podobnie źle wygląda sytuacja w rejonie Barisala /Pakistan Wschodni/, gdzie już głoduje 800 000 ludzi a zbiory ryżu zapowiadają się wyjątkowo źle. W związku z tym rząd wprowadził w dniu 2.XI. racjonowanie ryżu. Tygodniowy przydział ryżu na kartki dla dorosłych wyniesie 1,4 kg a dla dzieci 1,04 kg.

Głodujący mieszkańcy okręgów wiejskich emigrują masowo do miast powiększając panujące tam bezrobocie. W okresie od 15.VII.1947 do 31.V.1952 cyfra bezrobotnych zarejestrowanych na t.zw. giełdach pracy wyniosła 1 104 402 z czego jedynie 24% otrzymało pracę.

/a/

S T A N Y Z J E D N O C Z O N E A.P.

Sytuacja gospodarcza

Handel zagraniczny

Struktura geograficzna handlu zagranicznego w lipcu i w ciągu pierwszych 7 miesięcy b.r. przedstawiała się następująco /w mln. dolarów/:

	Ogólny Import			Eksport łącznie, z reeksportem ^{1/}		
	lipiec	styczeń-lipiec		lipiec	styczeń-lipiec	
	1952r.	1951r.	1952r.	1952r.	1951r.	1952r.
Ogółem	837,0	6.908,0	6.240,2	1.015,9	8.543,0	8.970,0
<u>Ameryka Płn.</u>	290,9	2.092,9	2.216,3	349,2	2.559,3	2.613,5
w tym:						
Kanada	190,8	1.303,3	1.345,8	210,0	1.581,4	1.589,3
Meksyk	25,8	200,0	244,0	52,4	400,1	408,6
Kuba	36,7	262,7	286,7	45,0	324,8	311,8

1/ w tym dostawy wojskowe, które w lipcu b.r. wyniosły \$ 180,3 mln.wobec \$ 136,0 mln.w lipcu 1951 r., a w okresie styczeń-lipiec b.r. - \$ 1.231,1 mln.wobec \$ 917,1 mln. w analogicznym czasie ubiegłego roku.

<u>Ameryka Płdn.</u>	184,5	1.451,5	1.197,8	131,8	1.166,7	1.165,0
w tym:						
Brazylia	49,6	523,8	438,8	40,1	351,6	414,6
Wenezuela ...	32,7	192,8	227,2	38,5	277,2	295,5
Kolumbia	33,2	200,3	211,5	18,2	135,3	133,1
Peru	3,9	35,9	31,4	10,1	65,3	70,9
Chile	22,5	122,8	123,0	8,2	98,8	77,3
Urugwaj	9,3	125,7	28,0	1,4	49,1	26,8
<u>Europa</u>	136,8	1.274,9	1.139,8	174,2	2.238,5	2.102,0
w tym:						
W. Brytania ..	40,4	283,7	278,7	32,7	426,7	426,0
Belgia-Luksem- burg .	12,5	140,5	104,8	22,6	196,4	191,2
Niemcy zach..	16,6	141,2	112,8	20,8	281,4	252,0
Włochy	12,4	85,7	85,0	19,3	307,8	282,7
Francja	12,7	178,1	100,1	16,9	236,4	228,0
Holandia	12,2	65,7	86,2	15,7	162,9	172,2
Szwajcaria ..	12,7	77,7	77,2	10,2	111,0	94,3
Szwecja	7,7	72,1	50,0	6,2	71,2	72,8
Turcja	2,2	54,3	32,5	5,6	35,8	36,6
Austria	2,8	14,5	17,3	4,8	68,2	54,6
Norwegia	2,4	31,4	31,1	4,5	50,1	44,9
Grecja	...	20,0	...	2,3	62,0	47,7
Dania	1,7	11,3	32,0	1,4	37,4	32,4
<u>A z i a</u>	139,9	1.376,7	1.114,9	132,2	1.216,3	1.352,9
w tym:						
Japonia	19,0	129,9	117,9	34,1	369,5	378,2
Filipiny	26,0	192,9	145,0	23,0	178,5	165,4
Indie	22,7	203,0	159,7	14,9	200,1	316,5
Indonezja ...	18,9	160,1	174,4	12,8	98,2	76,5
Arabia Saudyjs.	3,4	21,0	21,1	7,2	24,0	57,0
Pakistan	2,6	30,3	14,6	3,2	19,0	29,2
Malaje Brytyjs.	21,0	276,2	267,2	3,1	33,1	22,9
<u>O c e a n i a</u>	17,6	302,4	157,7	13,8	113,1	142,5
w tym:						
Australia ..	10,8	256,5	96,3	10,1	84,9	110,0
Nowa Zelandia	6,6	45,6	59,2	3,1	28,0	28,1
<u>Afryka</u>	47,2	409,6	413,7	34,4	332,0	363,0
w tym:						
Związek Afryki Południowej .	8,3	97,2	68,5	13,2	141,9	139,8
Egipt	7,5	43,5	62,5	3,6	41,7	44,7

Obroty zagraniczne Stanów Zjednoczonych z poszczególnymi grupami państw kształtowały się w lipcu b.r. i w ciągu pierwszych 7 miesięcy b.r. następująco /w mln. dolarów/:

I m p o r t			E k s p o r t		
lipiec 1952r.	styczeń-lipiec 1951r.	lipiec 1952r.	lipiec 1952r.	styczeń-lipiec 1951r.	lipiec 1952r.

Kraje Ameryki Łacińskiej	268,7	2.119,5	1.927,4	253,8	2.057,2	2.072,0
Kraje obszaru szterlingowego .	140,9	1.381,2	1.170,9	98,0	974,5	1.235,6
Europejskie kraje marshallowskie .	141,8	1.115,3	1.036,3	166,3	2.008,8	1.994,1

Eksport Stanów Zjednoczonych w ciągu pierwszych siedmiu miesięcy 1952 r. zwiększył się o 5% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, podczas gdy import spadł o 10%. W rezultacie, różnica między eksportem a importem podwyższyła się do \$ 2.729,8 mln. wobec \$ 1.635,0 mln. w odpowiednim okresie ub.r.

Jakkolwiek ostatnio szereg krajów zmniejszyło swój import z USA to jednak ciągle mają one deficyt w obrotach ze Stanami Zjednoczonymi. Między innymi ujemne saldo bilansu handlowego Japonii w stosunku do USA osiągnęło w ciągu 7 miesięcy b.r. \$ 260,3 mln., Kanady - \$ 243,5 mln., Włoch - \$ 197,7 mln., Meksyku - \$ 164,6 mln., Indii - \$ 156,8 mln., Wielkiej Brytanii - \$ 147,3 mln., Niemiec zachodnich - \$ 139,2 mln., Francji - \$ 127,9 mln., Holandii - \$ 86,0 mln., Związku Południowej Afryki - \$ 71,3 mln. itd.

W rezultacie polityki handlowej USA, skierowanej na zmniejszenie importu przy jednoczesnym zwiększeniu eksportu, znacznie pogorszyły się obroty krajów Ameryki Łacińskiej ze Stanami Zjednoczonymi. Np. obroty handlowe Argentyny z USA zmniejszyły się prawie o 50%, a Urugwaju - o 70%. Zmniejszyły się również obroty szeregu innych krajów ze Stanami Zjednoczonymi, głównie skutkiem stosowanych przez te ostatnie ograniczeń importowych. Między innymi, eksport Australii do USA zmniejszył się w ciągu pierwszych 7 miesięcy b.r. o 62,5% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, podczas gdy import podwyższył się o 30%.

W ślad za tymczasowymi danymi o obrotach handlowych USA w sierpniu b.r. /patrz "WHZ" nr 42/77/ podajemy obecnie za agencją "Agefi", że eksport Stanów Zjednoczonych we wrześniu osiągnął według prowizorycznych obliczeń \$ 1.255 mln. wykazując tym samym wzrost o 14% w porównaniu z sierpniem, będąc jednakże niższym o 7% od przeciętnej miesięcznej w I półroczu 1952 r.

W związku z konferencją dominialną w Londynie, znacznej wagi nabiera kwestia stosunków handlowych pomiędzy USA i dominiami brytyjskimi. W ostatnim okresie w stosunkach tych wystąpił cały szereg kwestii spornych.

Zapowiedzią zaostrzenia stosunków pomiędzy USA a krajami dominialnymi był przebieg konferencji GATT. Chodziło w pierwszym rzędzie o kwestię importu do USA wyrobów mleczarskich oraz wełny. Pod presją amerykańskich producentów wełny, Truman polecił przed paroma miesiącami komisji celnej USA zaopiniować projekty podwyżki ceł przy imporcie wełny do USA. W związku z tym już na konferencji GATT doszło do ostrej pro-

testów Australii, Nowej Zelandii, Urugwaju i Argentyny. Ponieważ jednocześnie pod naciskiem amerykańskiego związku producentów tekstyliów wełnianych, rząd USA zaproponował podniesienie cła również na wyroby wełniane, wywołało to na tejże konferencji kolejne protesty Wielkiej Brytanii, Francji i Belgii. Szczególnie zaniepokojona projektem podniesienia cła na wełnę w USA jest Australia. Jak już podaliśmy, ambasador tego kraju w Waszyngtonie przedłożył w Departamencie Stanu dwie noty protestacyjne, wskazując, że 80% wpływów dolarowych Australii pochodzi z eksportu wełny, a australijski minister handlu Mc Ewen stwierdził, że w razie podwyżki cła na wełnę w USA rząd Australii będzie zmuszony poddać rewizji cały system koncesji celnych dla Stanów Zjednoczonych. W związku z tym warto zauważyć, iż Australia przyznała Stanom Zjednoczonym poważne ustępstwa celne jeszcze w 1947 r., licząc wówczas m.in. na obietnicę Stanów Zjednoczonych, iż przystąpią do importu masła australijskiego. Tymczasem jak się okazało w trakcie trwania konferencji GATT, ani Australia, ani Nowa Zelandia, nie były od tego czasu w stanie sprzedać do USA choćby jednego kilograma masła. Oprócz protestów w sprawie ceł na wełnę w USA na konferencji GATT miały również miejsce ostre wystąpienia Australii, Nowej Zelandii i Kanady, obok analogicznych wystąpień Danii i Holandii, oskarżających USA o pogwałcenie przepisów GATT w dziedzinie ograniczania importu produktów rolnych. Komentując to, "New York Times" stwierdził, że jeśli na dodatek do ograniczeń w imporcie artykułów żywnościowych, Stany Zjednoczone podniosą cła na wełnę "Australia nie ukrywa, iż będzie to oznaczać zerwanie długotrwałego zawieszania broni na odcinku celnym i że opowie się ona wówczas za większą dyskryminacją towarów amerykańskich na rynkach Wspólnoty Brytyjskiej, a zwłaszcza na terenie własnym".

Jest rzeczą bardzo istotną, że zasadnicze protesty przeciw kształtowaniu się stosunków handlowych z USA słychać obecnie również w Kanadzie, dominium brytyjskim najściślej związanym ze Stanami Zjednoczonymi. Prezes Kanadyjskiego związku eksporterów - Gray - oświadczył np., że Kanada, najlepszy klient USA, jest "raczej źle traktowana przez ten kraj". W ciągu 8 miesięcy b.r. deficyt w handlu z USA wyniósł ponad 400 milionów dolarów - co stanowi rekord za okres ostatnich 5 lat. Najsmutniejsza strona zagadnienia - powiedział Gray - na tym polega, że eksport kanadyjski składa się w większości z surowców i półfabrykatów, podczas gdy z USA importujemy głównie wyroby przemysłowe". Gray wskazał, że "mamy nadwyżki serów, ale amerykańska kontrola celna nie pozwala na ich import; nasze wyroby mięsne są wciąż odcięte od rynków amerykańskich, rzekomo z powodu epidemii pryszczycy w Kanadzie, która skończyła się już przed wielu miesiącami teraz w Ameryce żąda się ograniczenia importu papieru gazetowego z Kanady; Kongres USA, wbrew udzielonym nam obietnicom, nie upraszcza taryfy celnej i na dodatek amerykańskie władze celne zabroniły ostatnio wywozu przez porty USA naszych wyrobów miedzianych i brązowych bez amerykańskich zezwoleń eksportowych".

F i n a n s e

W uzupełnieniu wiadomości o bilansie płatniczym USA w II kwartale 1952 r. zamieszczonych w nr 40/75 "WHZ" podajemy za pismem "Records & Statistics" strukturę bilansu płatniczego w powyższym kwartale.

Transakcje zagraniczne USA /w mln. dolarów/

	R o k		1951 r.	1 9 5 2 r.	
	1950	1951	II kwart.	I kwart. 1952r.	II kwart. 1952r.
eksport towarów i usług	14.351	20.219	5.283	5.310	5.237
import towarów i usług	12.142	15.113	3.938	3.855	3.830
saldo towarów i usług	+2.209	+5.106	+1.345	+1.455	+1.407
jednostronne przelewy /netto/	-4.572	-4.913	-1.375	- 916	-1.318
inwestycje zagraniczne /netto/ x/ .	-2.363	+ 193	- 30	+ 539	+ 89
kapitał USA /netto/	-1.249	-1.229	- 370	- 375	- 729
obcy kapitał /netto/:					
długoterminowy	+1.001	- 543	- 153	+ 1	- 5
krótkoterminowy	+ 368	+1.038	+ 261	+ 172	+ 491
zakupy złota/-/, sprzedaż /+/. .	+1.743	- 53	+ 55	- 555	- 104
przelew kapitałów w obrocie z zagranicą /x/	...	+ 594	+ 237	+ 218	+ 255

Struktura geograficzna obrotów płatniczych USA
w II kwartale 1952 r.
/w mln. dolarów/

	Kraje marchalskie	Kolonie marchalskie	Inne kraje europejskie	Kanada	Ameryka łacińska	Wszystkie inne kraje	Instytucje międzynarodowe	Wszystkie kraje razem
eksport towarów i usług	1.700	198	3	1.051	1.249	1.023	13	5.237
import towarów i usług	1.003	339	10	725	1.007	741	5	3.830
saldo towarów i usług	+697	-141	-7	+326	+242	+282	+8	+1.407
jednostronne przelewy /netto/	1.001	-3	-5	-4	-37	-252	-16	-1.318
inwestycje zagraniczne /netto/ x/	-304	-144	-12	322	205	30	-8	+89
kapitał USA /netto/	-152	+8	\$	-211	-206	-112	-53	-726
obcy kapitał /netto/								
długoterminowy	+2	+1	-2	+1	-1	-9	+2	-5
krótkoterminowy	+216	+19	-1	+146	+53	+32	+26	+491
zakup złota /-/								
sprzedaż /+/	+2	+1	\$	-5	-95	-9	+2	-104
przelew kapitałów w obrocie z zagranicą xx/	+236	+115	+14	-253	+44	+68	+31	+255

x/ saldo towarów, usług i przelewów jednostronnych

xx/ wpływ zagraniczne /-/ i płatności zagraniczne /+/

\$/ mniej niż \$ 500.000.

Pismo "Secofi" donosi, że rezerwy złota USA przy końcu września b.r. wykazały lekki spadek do \$ 23.342 mln. wobec \$ 23.344 mln. przy końcu sierpnia i \$ 23.350 mln. w lipcu b.r. co stoi w związku z pogarszającą się sytuacją bilansu płatniczego.

Jednocześnie deficyt budżetowy USA osiągnął w III kwartale b.r. \$ 3,9 mld. Deficyt w ciągu całego bieżącego roku oblicza się na \$ 10,3 mld. Cytowane pismo podkreśla, że wbrew obietnicom przedwyborczym, deficyt budżetowy będzie istniał również w następnych latach, jeśli wydatki na cele zbrojeniowe będą utrzymywane na obecnym wygórowanym poziomie.

Produkcja

Zgodnie z tymczasowymi danymi "Federal Reserve Board", wskaźnik produkcji przemysłowej USA osiągnął w październiku b.r. najwyższy po drugiej wojnie światowej poziom 226 /1935 r. = 100/. Stwierdza się, że gdyby nie strajk górników, wskaźnik produkcji w październiku ukształtował by się na jeszcze wyższym poziomie. Ostateczny wskaźnik wrześniowy wynosił 225 wobec 214 w sierpniu i 218 we wrześniu 1951 r.

Produkcja stali osiągnęła w październiku b.r. 116 mln. ton w skali rocznej. Montaż samochodów osobowych przewyższył produkcję z września /100 000 samochodów osobowych tygodniowo/, a produkcja artykułów gospodarstwa domowego trwałej konsumpcji i aparatów wzrosła w porównaniu z wrześniem o ca 10%.

Podwyższyła się również w październiku w porównaniu z poprzednim miesiącem produkcja aparatów telewizyjnych, artykułów chemicznych i towarów bezpośredniej konsumpcji również wydobycie ropy naftowej. Spadła natomiast, na skutek strajku górników, produkcja węgla.

Ekonomiści USA przepowiadają zbliżanie się kryzysu gospodarczego kraju.

Miedzy innymi komentator ekonomistyczny dziennika "New York Post" - Porter stwierdza: "Jeśli nie brać pod uwagę jakiegokolwiek nieoczekiwanego wzrostu napięcia wojennego i w związku z tym zwiększenia wydatków zbrojeniowych - oczekiwać należy, że kurs gospodarki USA pójdzie w dół. W roku 1953 ujrzymy początek recesji, przy czym rozpocząć się ona może wcześniej niż to na ogół przypuszczają różni eksperci. Przemysłowcy, bankierzy i ekonomiści w całym kraju nie kwestionują też, że taki będzie kierunek kursu naszej gospodarki, a dyskutują jedynie nad terminem i rozmiarami recesji. Powody tej ostatniej będą bardzo proste. Wydatki zbrojeniowe zostaną ustabilizowane na jednym poziomie pod koniec przyszłego roku. Mimo, że będą one olbrzymie, nie wystarczą one dla utrzymania gospodarki na obecnym poziomie. Wydatki inwestycyjne przemysłu również ulegną redukcji, co osłabi drugi filar obecnej prosperity.

Po obecnych cenach miliony ludzi nie będą poprostu w stanie kupować potrzebnych im rzeczy. Wreszcie tendencje kryzysowe zagranicą dotkną nas również".

"Chicago Sun Times" podaje, iż "strach trapi wielu Amerykanów, że cały naród wejść może na drogę ku kryzysowi gospodarczemu w ciągu najbliższego roku, czy dwóch. Rodzi ten strach świadomość, iż obecna prosperity wyrasta na piaszczystych wydmach wydatków wojennych."

"Journal of Commerce" przyznaje, że "w kołach gospodarczych przeważa opinia, iż tylko pierwsza połowa przyszłego roku jest bezpieczna, ale na drugą zapowiadają się już kłopoty".

Znany ekonomista Schlichter z uniwersytetu Harvard oświadczył na zjeździe bankierów stanu Kentucky w Louisville, że recesja gospodarcza USA nastąpi w każdym razie, w ciągu najbliższych dwóch lat, po obcięciu wydatków zbrojeniowych już chociażby o 5 miliardów dolarów, jak to zapowiada się na początek 1954. W związku z tym Schlichter wypowiedział się za natychmiastowym wprowadzeniem kontroli kredytu konsumpcyjnego przez firmy przemysłowe i handlowe.- Jest rzeczą jasną, iż taka kontrola mogłaby mieć na celu jedynie przyspieszenie monopolizacji rynku i wyeliminowanie słabszych konkurentów.

Również według doniesień agencji "United Press" z Waszyngtonu, "ekonomiści rządowi twierdzą, że wszystko wskazuje na recesję gospodarczą pod koniec przyszłego roku i, że zwiększenie budżetu wojskowego dla jej uniknięcia może okazać się konieczne.

Zapowiedzi recesji opierają się głównie na fakcie przewidywanej stabilizacji poziomu wydatków zbrojeniowych w dru-

giej połowie przyszłego roku. Oczekuje się wówczas także spadku inwestycji przemysłowych i zakończenia wszystkich trudności surowcowych, jakie powstały po wybuchu wojny koreańskiej, /które były źródłem olbrzymich zysków nadzwyczajnych dla wielkiej finansjery USA i przyspieszyły ekspansję amerykańską na rynkach zagranicznych/. Ekonomisci amerykańscy jednomyślnie uważają, że jeśli zacznie się zbliżać poważniejsza recesja gospodarcza, rząd zmuszony będzie do zwiększenia produkcji zbrojeniowej".

Tak więc "kontrakcja" ze strony rządu miałaby się sprowadzać przede wszystkim do ponownego przykręcenia śruby zbrojeniowej, co jednak w aktualnych warunkach gospodarczych w USA nie jest ani rzeczą prostą, ani też nie może już przynieść takiego efektu, jak w ciągu minionych dwóch lat. Należy wskazać, że gdyby nie wielki strajk stalowców, już w chwili obecnej istniałaby w USA poważna nadprodukcja stali, co przyspieszyłoby "recesję" o co najmniej pół roku. Wielu przemysłowców amerykańskich nie ma zaufania do rządowych "środków zaradczych". Dotyczy to w szczególności tych gałęzi gospodarki, które związane są najściślej z obrotem towarowym". Tak np. prezes wielkich linii kolejowych "Central Railroad", White, oświadczył w Buffallo, iż jego towarzystwo w przewidywaniu recesji gospodarczej w przyszłym roku poważnie ograniczy inwestycje.

Duży wpływ na rozwój sytuacji w USA mieć będzie poziom eksportu. Dyrektor urzędu dla spraw wymiany rolniczej z zagranicą, Hagerty, zapowiedział poważny spadek eksportu pszenicy i bawełny z USA, a minister handlu, Sawyer, w "Journal of Commerce" oświadczył, że prosperity według jego danych trwać będzie co najmniej do końca przyszłego roku.

/o/

UMOWY HANDLOWE i PŁATNICZE

ARGENTYNA - CHILE

Umowa handlowa argentyńsko-chilijska przedłużona została do końca bież. roku.

BELGIA - FRANCJA

Miedzy Belgią a Francją została w dniu 31 października br. podpisana nowa umowa handlowa z ważnością do 31 marca roku następnego.

Według posiadanych informacji w ramach powyższej umowy przewidziany jest eksport z Belgii do Francji następujących artykułów: winogrona świeże - 25 ton, olej palmowy - 2.250 ton, kawa - za sumę 20 mln franków belgijskich, węgiel, koks i brykiety węglowe - 450.000 do 600.000 ton, siarczan miedzi - 25 mln fr.b., wyroby chemiczno-farmaceutyczne - 1,45 mln fr.b., alkohole tłuszczowe - 10 mln fr. b., tlenek etylenu i jego pochodne - 20,8 mln fr.b., nawozy azotowe - 22,5 mln fr.b., środki pomocnicze do produkcji barwników - 3,6 mln fr.b., skóry wołowe - 8 mln fr.b., skóry cielece, owcze i kozie - 12 mln fr.b., sierść królicza - 20 mln fr.b., drukowane tkaniny bawełniane - 3,6 mln fr.b., obuwie ze sztucznej fibry - 0,5 mln fr. b., inne obuwie 1,75 mln fr.b., szkło okienne - 3,3 mln fr.b., szkło lustrzane 2,5 mln fr.b., szkło stołowe - 3,1 mln fr.b., szkło budowlane - 2,3 mln fr.b., wyroby z kryształu - 3,76 mln fr.b. diamenty szlifowane - 36 mln fr.b., wyroby hutnicze walcowane na gorąco lub kute - 20 mln fr.b., wyroby surowe i półfabrykaty dla odlewnictwa i hutnictwa - 0,34 mln fr.b., drut stalowy twardy, obręcze żelazne walcowane na zimno - 1 mln fr. b., półfabrykaty miedziane - 10 mln fr.b., artykuły gospodarstwa domowego 2,8 mln fr.b., aparaty grzewnicze - 5 mln fr.b., różne artykuły metalowe 5 mln fr.b., kotły - 3,2 mln fr.b., maszyny i aparaty 5 mln fr.b., maszyny i urządzenia rolnicze - 15 mln fr.b., maszyny i aparaty dla przemysłu gumowego - 3,5 mln fr.b., narzędzia - 33 mln fr.b. transformatory - 16 mln fr.b., aparatura elektryczna - 5 mln fr.b., rurki oświetleniowe - 3 mln fr.b., pojazdy mechaniczne - 12 mln fr.b., motocykle - 5,5 mln fr.b., statki morskie 25 mln fr.b. statki rzeczne - 10 mln fr.b.

BELGIA - HISZPANIA

W Brukseli podpisano umowę handlową z Hiszpanią na przeciąg jednego roku z mocą wsteczną od 1.XI.1952. W myśl postanowień tej umowy Hiszpania będzie kupować w Belgii towary zaklasyfikowane, jako "Non essentials" wartości 15% eksportu hiszpańskiego do Belgii, przy czym wartość ta nie może przekroczyć sumy 90 mln fr.b. Chodzi tu o następujące towary: skóry, papier, tekstylia, wyroby szklane i kryształowe, półfabrykaty żelazne, pewne chemikalia i farmaceutyki, artykuły fotograficzne, żywiec i produkty zwierzęce oraz niektóre artykuły metalowe.

Umowa powyższa zawiera tajne klauzule odnoszące się do dostaw surowców strategicznych i towarów podstawowych.

BELGIA - WĘGRY

Obecnie obowiązująca pomiędzy Belgią a Węgrami umowa handlowa z dnia 18 lutego 1949 r. została przedłużona do zawarcia nowego układu. Przewiduje się, że w styczniu 1953 r. rozpoczną się w tej mierze nowe rokowania.

DANIA - IZRAEL

Dania i Izrael podpisały roczny układ handlowy, przewidujący klauzulę największego uprzywilejowania dla obu krajów odnośnie transportu i ceł. Jednocześnie podpisano jednoroczny układ kompensacyjny i płatniczy. Ilości towarów eksportowanych z Danii nie ustalono, wiadomo tylko, że 1/2 wywozu duńskiego będą stanowiły produkty rolnicze, 1/3 ryby i przetwory rybne, 1/6 - artykuły przemysłowe. Na import z Izraela złożą się głównie artykuły z wolnej listy, w tym owoce cytrusowe. Jednocześnie uzgodniono kredyty techniczne w wysokości 2 mln koron duńskich. Obroty roczne w ramach niniejszej umowy ocenia się na 10-20 mln koron w obie strony.

DANIA - WŁOCHY

W Kopenhadze podpisana została umowa handlowa pomiędzy Danią a Włochami na okres od 16 października 1952 r. do 14 października 1953 r. Ze względu na to, że import włoski jest zliberalizowany obecnie w 90%, praktycznie wszystkie duńskie towary eksportowe mogą być narazie wwożone do Włoch bez licencji importowych; na wypadek gdyby w czasie obowiązywania umowy Włochy były zmuszone do wprowadzenia nowych

restrykcji importowych, ustalone zostały "pewne kontyngenty" eksportu duńskiego na ogólną sumę 90 mln koron w tym bydło rzeźne - 47.000 szt., produkty rybne 16 mln koron, mięso wołowe - 3 mln koron, motory i maszyny - 12 mln kr., kryolit - 3,3 mln koron. Duża część duńskiego eksportu do Włoch /szczerze jeśli chodzi o artykuły rolnicze/ objęta jest przez "właściwe" - wolne listy włoskie. Odnosnie tych produktów Dania przyrzekła dostawy m.inn. masła - 3.000 ton, sadzeniaków - 7.500 ton, koni za sumę 20 mln kr., ryb solonych - 20.000 ton, tranu za 2 mln kr. i jaj za 5 mln kr.

Eksport włoski nie korzysta jednak w tym samym stopniu z duńskiej liberalizacji. Dla towarów włoskich, które podlegają jeszcze w Danii kontroli importowej ustalone zostały kontyngenty na ogólną sumę 25,5 mln kr, w tym różne maszyny - 5,4 mln kr, wino - 4,5 mln kr., pasta pomidorowa - 1 mln kr. Jeśli chodzi o zliberalizowany import duński to Włochy przyrzekły dostawę 2.000 ton ryżu i 500 ton konopi.

Duńsko-włoska wymiana towarowa znacznie wzrosła po wojnie. Import Danii z Włoch podniósł się z 28 mln kr. /1946 r./ do 130 mln koron /1951 r./, zaś eksport duński do tego kraju wzrósł z 25 do 203 mln koron, przy czym od 1951 r. znacznie zwiększył się przede wszystkim eksport artykułów rolniczych, obejmujący 80% ogólnego wywozu do Włoch, a to dzięki włoskiej liberalizacji i niższej cenie. W roku bieżącym Włochy były najważniejszym rynkiem zbytu dla duńskiego mięsa wołowego i cielęcego. Dzięki dużemu wzrostowi eksportu duńskiego bydła, Dania uzyskała już w roku ubiegłym nadwyżkę eksportową w sumie 73 mln kr.; przypuszcza się, że w 1952 r. dodatnie saldo bilansu handlowego wyniesie nawet około 100 mln kr. na rzecz Danii. W pierwszych 8 miesiącach br., duński import z Włoch wyniósł 72 mln kr., eksport zaś do Włoch - 129 mln kr., dzięki czemu powstała nadwyżka eksportowa w sumie 57 mln kr.

FINLANDIA - HISZPANIA

Pomiędzy Finlandią a Hiszpanią zawarta została umowa handlowa w myśl której rządy wspomnianych krajów zobowiązały się udzielać sobie corocznie licencji importowo-eksportowych na sumę \$ 5,5 mln w obu kierunkach.

Głównymi pozycjami eksportu hiszpańskiego są produkty rolnicze i wino /na sumę \$ 2,5 mln/, ołów /\$ 0,8 mln/ i kora korkowa /\$ 0,6 mln/. Na eksport Finlandii składa się celuloza papiernicza i wiskozowa /do wyrobu sztucznych włókien /na sumę \$ 2 mln/, tarcica /\$ 2 mln/ i inne towary.

FINLANDIA - WŁOCHY

Transakcje kompensacyjne pomiędzy Finlandią a Włochami ustalone zostały w tym roku na sumę \$ 2,33 mln. Dotyczą one między innymi wymiany włoskich tekstyliów, win, samochodów i maszyn do pisania w zamian za fiński ser, alkohol etylowy i wyroby z drzewa. Fińsko-włoska wymiana towarowa osiągnęła w roku bieżącym zaledwie \$ 5 mln wobec oczekiwanej w ramach umowy handlowej sumy \$ 32 mln.

FRANCJA - HISZPANIA

Pomiędzy Francją a Hiszpanią zawarta została umowa handlowa, przewidująca wymianę towarową w wysokości 48 mlrd franków wobec 34 mlrd franków w poprzednio obowiązującym układzie.

Francja będzie eksportować przede wszystkim nawozy sztuczne, węgiel, wyroby hutnicze, maszyny, samochody i części zamienne, sprzęt kolejowy itd. W zamian za to Francja otrzyma z Hiszpanii: piryty, rudę żelaza, korek i artykuły rolnicze.

FRANCJA - HOLANDIA

Pomiędzy Francją a Holandią podpisana została w tych dniach umowa handlowa na okres od 1 października 1952 r. do 31 marca 1953 r. Podstawą nowej umowy był obowiązujący na ten okres francuski program importowy dla krajów OEEC. Nieliczne opublikowane szczegóły pozwalają przypuszczać, że wzajemne dostawy surowców utrzymane będą w dotychczasowych rozmiarach. Również odnośnie do obrotów towarowych pomiędzy Holandią³ francuskimi posiadłościami zamorskimi pozostawiono w mocy dotychczasowe zasady.

FRANCJA - SZWAJCARIA

Negocjacje francusko-szwajcarskie, które zakończyły się w dniu 1 listopada br. układem w sprawie wymiany towarowej, będą obecnie kontynuowane w celu zawarcia nowego układu płatniczego. Układ płatniczy z dnia 16 listopada 1945 r. prolongowany od tego czasu z wieloma modyfikacjami, wypowiedziany został przez Szwajcarię w dniu 31 sierpnia 1952 r. celem przystosowania go do nowych warunków stworzonych przez EPU. Obowiązujący układ płatniczy wygasa z dniem 1 grudnia br.

Jeżeli chodzi o import towarów francuskich do Szwajcarii w okresie od 1-go grudnia br. do 31 marca 1953 r. to kontyngenty przewidziane umową z dnia 8-go grudnia 1951 roku przedłu-

zone zostały ogólnie w skali 4/12 ich kwot ze względu na czteromiesięczny okres trwania umowy, z wyjątkiem niektórych towarów dla których zostały ustalone nowe kontyngenty. Do wyjątków tych należy: węgiel kamienny - 225.000 ton, wyroby hutnicze - 70.000 ton, skóry bydłowe - 75 ton, drzewo opałowe liściaste - 100.000 ton, drzewo nieokorowane - 6.000 m³, drewno egzotyczne - 10.000 ton w czym - okoume 5.000 ton, tarcica - 13.000 m³.

Wśród kwot importu francuskiego najpoważniejszą pozycję zajmują na czas obowiązywania nowej umowy następujące kontyngentowane towary szwajcarskie /w mln franków szwajcarskich/: mleko w proszku - 7.500, sery - 10.500, artykuły chemiczne i farmaceutyczne - 3.312,5, barwniki - 7.950, kauczuk syntetyczny - 1.100, artykuły włókiennicze - 2.025, metale i wyroby metalowe - 10.50, narzędzia - 264, maszyny i aparaty - w czym motory Diesla i spalinowe - 1.500, maszyny do szycia do użytku domowego - 16.50, obrabiarki - 5.550, aparaty elektryczne - 1.050, części zamienne - 2.200, zegary i części zamienne do nich - 6.724.

F R A N C J A - S Z W E C J A

W uzupełnieniu kontyngentów przewidzianych umową handlową z dnia 8.XI.1951 r. zostały ustalone dodatkowo protokołem podpisanym dnia 24.IX.br. następujące kontyngenty na import towarów francuskich do Szwecji: 10.000 ton wyrobów metalowych, 15.000 ton jęczmienia oraz /w mln kor.szw./ rękawiczki - 1,3, opony rowerowe - 0,7, porcelana i fajans - 0,4, inne towary - 0,8.

I N D I E - N I E M C Y Z A C H O D N I E

Indie i Niemcy zachodnie podpisały umowę handlową na okres od 1-go listopada 1952 r. do 31 października 1953 r. Umowa ta nie zawierająca, wbrew przypuszczeniom, klauzuli największego uprzywilejowania, przewiduje wzajemne przywileje równorzędnego stopnia: Niemcy zachodnie zobowiązują się traktować Indie na równi z krajami dokonującymi płatności za pośrednictwem OEEC, ze swej strony rząd indyjski zobowiązuje się przyznać Trizonii uprawnienia takie same jakie przysługują innym krajom o słabej walucie. Umowa przewiduje ponadto pomoc techniczną ze strony przedsiębiorstw i inżynierów niemieckich dla rozwoju gospodarczego Indii. Przeważna część obrotów handlowych między obu państwami dokonywana będzie ich własnymi statkami. Zgodnie z planem obrotów handlowych umowa znacznie rozszerza listę zliberalizowanych artykułów indyjskich importowanych do Niemiec zachodnich celem zrównoważenia bilansu płatniczego, między obu państwami.

REGLAMENTACJA OBROTÓW HANDLOWYCH

FRANCJA

Import towarów w okresie od 1.X.52 do 31.3.53.

Journal Officiel z 25.X. publikuje okólnik, w którym podane są warunki jakim powinny odpowiadać wnioski o pozwole-
nie importu towarów kiedyś zliberalizowanych, ostatnio podda-
nych licencjonowaniu. Warunki te są różne, w zależności od
grupy towarów, a w szczególności są podzielone na 4 kategorie:

1. dla towarów, które mogą być importowane grupom lub łącznie,
2. dla towarów, mogą być importowane za zezwoleniem udzielanym w miarę jak przedkładane są wnioski. Do towarów tych należą m.in. wyroby farmaceutyczne, produkty mineralne niemetaliczne, metale nieżelazne, maszyny rolnicze, motory elektryczne, generatory itd. Wnioski należy składać od za-raz.
3. Towary, na import których wymagane jest zezwolenie, lecz wniosek musi być złożony w ściśle określonym terminie.
4. Towary, które mogą być importowane na podstawie deklaracji importowej. Do tej grupy należą: dzienniki, nuty, książki, prace kartograficzne.

GUATEMALA

Import tekstylii

W celu ochrony przemysłu krajowego rząd Guatemali wydał w dniu 9.IX.1952 r. zarządzenie, na podstawie którego odprawa celna przędzy i tkanin bawełnianych oraz materiału na ręczniki może być dokonana po przedstawieniu przez importera dowodu, że zakupił odpowiednią ilość wymienionych towarów produkowanych w kraju. Stosunek towarów importowanych do zakupionych w kraju jest różny i wynosi: dla przędzy - 100% wagi towarów importowanych, dla tkanin bawełnianych - 100% metrów, oraz dla ręczników - 25% wagi.

IRAK

Ułatwienia importowe

Na podstawie zarządzenia władz Iraku, importerzy stali mogą odtąd importować bez upoważnienia importowego i dewizowego, towary pochodzące ze strefy szterlingowej i z krajów o walucie słabej. Opublikowane zostały 3 listy towarów:

- 1/ towary, których import został zakazany,
- 2/ towary, których import jest dozwolony bez przydziału dewiz,
- 3/ towary, których import jest dozwolony wyłącznie dla fabrykantów; pozwolenie dewizowe potrzebne, importowe nie.
- 4/ Inne towary.

K E N Y A

System importowy

W zasadzie pozwolenia importowe są ważne 6 miesięcy wg. komunikatu z dnia 2.X.1952 r. pozwolenia importowe wydane po 30.IX. będą się odnosiły do importu towarów załadowanych po 31.XII.1952 r. Jednakże w pewnych ściśle określonych warunkach termin 6 miesięcy biegnie od chwili wydania pozwolenia /dla pozwoleń wydanych po 1.X.1952/

P O R T U G A L I A

Złagodzenie ograniczeń eksportowych

Rząd portugalski zniósł ograniczenia na niektóre artykuły eksportowane do krajów EPU. Wprowadzenie ograniczeń w marcu b.r. wynikało z korzystnej pozycji Portugalii w EPU. Artykuły, o których mowa to: orzeszki ziemne, orzechy kokosowe, kopra, wosk, kalafonia, cement, porcelana, superfosfaty, korek z wyjątkiem płyt, tarcica na skrzynie i beczki.

W I E L K A B R Y T A N I A

Ograniczenia importowe

Wedle ogłoszonej w Londynie przez Board of Trade z dnia 15 września 1952 r. "notice to importers nr 513", skreślono różne towary z "Open General Licence" oraz zmieniono w kilku miejscach tekst listy wolnej. Równocześnie wezwano importerów o składanie do dnia 6 października 1952 r. podań o import towarów skreślonych z listy wolnej, w których to podaniach należy wymienić wartość cif importów w okresie od 1 listopada 1950 do 31 października 1952 r.; zezwoleń na import udziela się z ważnością do dnia 30 czerwca 1953 r. Towary, które już przed 15 września 1952 zostały oddane do transportu, można eksportować bez zezwolenia.

W Ł O C H Y

Przepisy dewizowe

Wedle ustawy nr 1126 z dnia 20 lipca 1952 r., ogłoszonej we włoskim dzienniku urzędowym z dnia 5 września 1952 r., importerzy, pragnący zapłacić z góry za towar mający im zostać

następnie dostarczony, winni złożyć kaucję w urzędzie clearin-
gowym /Ufficio Italiano dei Cambi/ w wysokości określonej przez
ministerstwo handlu zagranicznego, a to bądź w formie wpłaty
gotówkowej do banku inkasowego, bądź w formie gwarancji bankowej
na rzecz Ufficio dei Cambi. Zwrot kaucji następuje bądź w ca-
łości w stosunku do dokonanych importów częściowych po przed-
łożeniu w ciągu określonego terminu dowodu wwozu zapłaconego
z góry towaru. W przeciwnym razie kaucja przepada na rzecz
państwa, chyba że importer zdoła udowodnić, że nie ponosi żad-
nej winy za niedokonanie importu.

Zarządzenia dla popierania eksportu

Włoskie ministerstwo finansów zapewniło ulgi podatkowe
przy wywozie szeregu towarów do strefy dolarowej. Ulgi podat-
kowe polegają na zwrocie sum podatku obrotowego /importu
Generale sulle Entrate "IGE"/ z działaniem wstecznym od marca
1952 w stosunku do kapeluszy, gotowych wyrobów ze słomy, wy-
robów z azbesto-cementu, traktorów, samochodów, podwozi, karo-
serii, statków morskich, akordeonów, amunicji i urządzeń rada-
rowych. Rząd ma uzupełnić nowymi pozycjami powyższą listę to-
warów praktycznie biorąc zwolnionych od podatku obrotowego.
Przewiduje się zwrot sum podatku obrotowego od tekstylii.

Z Ł O T E W Y B R Z E Ż E

Podania o licencje importowe

Jak donosi "Controller of Imports and Exports", podania
o odnowienie licencji importowych na rok 1953 należy w Accra
wnosić najpóźniej do dnia 28 lutego 1953 r. Odnosnie do podań dotycz-
cych importu towarów "kontrolowanych", oznaczono do ich wno-
szenia terminy specjalne; termin ostateczny dla drukowanej
tkaniny bawełnianej /pozycja 105 taryfy celnej/ upływa z dniem
30 listopada 1952 r. Lista towarów zliberalizowanych pozostaje
nawiazie bez zmian.

C Ł A

G A T T

Państwa należące do GATT'u postanowiły zwolnić z dniem 10.XI.1952 sześć państw tworzących Europejską Unię Węgla i Stali z kolidujących zobowiązań wobec GATT.

Decyzję tę podjął w dniu 8.XI.b.r. obradujący w pełnym składzie komitetu reprezentujący wszystkie państwa - członków GATT. Pozostaje tylko formalność przekazania decyzji władzom naczelnym Poolu Stalowego. Przyznanie powyższego zwolnienia, umożliwi 6-ciu państwom-członkom Planu Schumana: Belgii, Niemcom zachodnich, Francji, Luksemburgowi, Włochom i Holandii pozostanie w GATT mimo sprzeczności z nałożonym przez tę instytucję obowiązkiem stosowania niedyskryminacyjnej polityki taryfowej wobec wszystkich 34 członków GATT.

K A M E R U N F R A N C U S K I

Zniesienie ceł na maszyny

Dnia 14.X.1952 opublikowana została lista towarów maszyn, narzędzi, przy których imporcie zostało zniesione cło.

S T A N Y Z J E D N O C Z O N E

Termin wejścia w życie zwiększonych stawek celnych

Na podstawie zarządzenia z dnia 5.IX.1952 termin wejścia w życie zwiększonych stawek celnych, jeżeli zwyżkę uchwalili władze administracyjne celne został przedłużony z 30 na 90 dni od daty opublikowania w Treasury Decisions, jeżeli zaś zwyżka została orzeczona przez trybunał celny - niezwłocznie.

V E N E Z U E L A

Zmiana ceł

Z dniem 12.X.1952 weszły w życie nowe stawki celne na następujące towary: /w boliwarach od kg brutto/ szmaliec wieprzowy /poz:4/ - 2, owoce konserwowe /poz.15 - od 1,20 do 2, mąka owsiana /poz.27E/ - 0,40, sucha pasza /poz.35/: dla lucerny - 0,001, dla innych - 0,04, konserwy i preparaty z pomidorów /poz.36/ - 2, inne - 5, różnego rodzaju słodycze /poz.39 i 44/ - od 4 do 6, artykuły sanitarne z papieru lub tektury jak serwetki, obrusy, nakrycia, słomki do picia /poz.249/ - 0,10 lub 0,65, łózka żelazne /poz.319/ - 1,80, lampy i latarnie na knot lub pod ciśnieniem /poz.342/ - 0,40 itp.

W Ł O C H Y

Obniżka opłaty od celulozy

Zarządzeniem władz z dnia 10.IX.1952 obniżona została od 1.VIII.52 opłata przy imporcie celulozy z 600 na 450 lirów od q.

